

LETO XXII. Stev. 220

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE (ZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 ZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

OB ZAKLJUČKU DRŽAVNIŠKIH RAZGOVOROV PREDSEDNIKOV SUKARNA IN TITA

Skupna načela in smeri

indonezijske in naše zunanje politike

V Beogradu je bila snoči slovesno podpisana skupna državniška izjava

Beograd, 17. sept. (Tanjug). Zunanja ministra Indonezije in Jugoslavije Ruslan Abdulgani in Koča Popović sta nočej v navzočnosti predsednikov dr. Ahmeda Sukarna in Josipa Broza Tita podpisala skupno izjavo o obisku indonezijskega predsednika v Jugoslaviji. Skupna izjava je bila podpisana v Belem dvoru ob 18.10. Pri podpisovanju tega dokumenta so bili navzoči podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić ter indonezijski voditelji in diplomati.

Po podpisovanju je predsednik Sukarno izjavil novinarjem, da je to zelo, zelo dobra skupna izjava in da pomeni najboljši pripevek Jugoslavije in Indonezije k obravnavanju mednarodnih problemov.

Predsednik Tito pa je rekel, da je zelo zadovoljen, da ima v gostih predsednika republike Indonezije, ki ga visoko ceni in s katerim sodeluje za okrepitve miru na svetu, ker so cilji Jugoslavije in Indonezije skupni.

Državniška izjava

Na povabilo predsednika FLR Jugoslavije Josipa Broza Tita se je predsednik republike Indonezije Sukarno od 12. do 18. septembra 1956 mudil na državniškem obisku v Jugoslaviji.

Na tem obisku so predsednika Sukarna spremljali zunanji ministri H. Ruslan Abdulgani, prvi namestnik predsednika parlamenta Zainul Arifi, drugi namestnik predsednika parlamenta Arudji Kartavinata, člani parlamenta Sukiman Viriosandjojo, J. Leimana in Sutarto Hadisudibio ter visoki funkcionarji raznih panog uprave in oficirji letalskih, pomorskih in kopenskih sil. V njegovem spremstvu je bila tudi skupina indonezijskih novinarjev.

Predsednik Sukarno in njegovo spremstvo sta si med obiskom v Jugoslaviji ogledala razne industrijske objekte ter znanstvene

in kulturne ustanove v glavnem mestu Beogradu ter ljudskih republikah Bosni in Hercegovini ter Hrvatski. Predsednik Sukarno in njegovo spremstvo sta se zahvalila za priščno gostoljubje in sprejem, ki so jima ju izkazali predsednik, vlada in narodi Jugoslavije. Obisk je utrdil prijateljstvo in poglobil razumevanje med obema deželama.

Med obiskom je prišlo do razgovorov, v katerih so z indonezijske strani sodelovali predsednik Sukarno, zunanji minister H. Ruslan Abdulgani, veleposlanik republike Indonezije v Jugoslaviji Sudarsono, direktor kabineta predsednika republike A. K. Pringodigdo ter načelnik oddelka

za študije in tisk zunanjega ministrstva Suvito Kusumovidagdo. Z jugoslovanske strani so sodelovali v razgovorih predsednik Josip Broz Tito, podpredsedniki Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdja Prica in generalni sekretar predsednika republike Jože Vilfan.

Razgovori so potekali v vzdušju priščnosti, razumevanja in medsebojnega spoštovanja. Nanašali pa so se na mednarodne probleme kakor tudi na vprašanja jugoslovansko-indonezijskega sodelovanja.

dežel, vsebovana v njihovi suverenosti, da svobodno izkoriščajo svoja narodna bogastva in vire.

Obe strani poudarjata, da so kolonialni problemi, ki še obstoje v mnogih delih sveta, kakor je problem Zahodnega Irjana, vzrok mednarodne napetosti in da je treba zastaviti vse sile, da bi te probleme v najkrajšem času uredili. Zato izražata svojo podporo procesu osamosvojitve še odvisnih narodov.

Sueško vprašanje

Spričo sedanjega položaja v zvezi s problemom Sueškega prekopa izražata obe strani globoko zaskrbljenost in mnenje, da bi morali to vprašanje urediti na miroljubnem način, brez sleherne grožnje s silo in na podlagi načela spoštovanja suverenosti in dostojanstva Egipta, kakor tudi ob upoštevanju načela svobodne plovbe.

Obe strani menita, da tega problema ni moč urediti z eno- (Nadaljevanje na 2. strani)

V nedeljo se je predsednik Indonezijske republike Ahmed Sukarno vrnil v Beograd s potovanja po naši državi. S postaje, pred katero so ga ogromne množice Beogradčanov znova navdušeno pozdravljale, ga je spremljal na Dedinec podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković.

PRED DRUGO LONDONSKO KONFERENCO O SUEŠKEM SPORU

Težave že pred konferenco spričo pomislekov vrste povabljenih dežel

London, 17. sept. (Tanjug). — Izmed 15 povabljenih je 13 dežel že obvestilo angleško vlado, da sprejmejo povabilo na londonsko konferenco o »Združenju uporabnikov sueškega prekopa«, ki se bo začela v sredo. Niso še prišli odgovori iz Etiopije, o kateri pričakujejo, da se bo odzvala vabilu, in Španije, katere stališče še ni znano.

Skupno vabilo Velike Britanije, Francije in ZDA so poslali samo vladam dežel, ki so na londonski konferenci v avgustu podprle načrt o internacionalizaciji Sueškega prekopa. Ostalih štirih dežel, udeleženk prve konference — Indije, Sovjetske zveze, Cejlona in Indonezije, niso povabili. Pač pa so te štiri vlade sprejele vabilo Egipta, naj pošljejo predstavnike v Kairo na splošno konferenco o sueškem vprašanju, katere datum še ni določen.

Pokroviteljice nove londonske konference, katere zunanji ministri bodo imeli danes in jutri uvodna posvetovalja, bodo imele težavno nalogo, da pripravijo dokončni načrt »združenja uporabnikov prekopa«, ki bi bil sprejemljiv za ostalih 13 ali 15 dežel. Mnoge izmed povabljenih vlad so že vnaprej sporočile, da jih udeležba na konferenci ne bo vezala na odobritev sporazuma o »združenju«. Ti pridržki so po mnenju diplomatskih krogov delno posledica prepričanosti, da je predlagani načrt neuresničljiv, delno pa tudi bojazni, da Velika Britanija in Francija še zmerom ne izključu-

jeta uporabo sile, da bi Egiptu vsilili svojo ureditev. Pracej skrbni povzročja v Londonu skupna izjava zunanjih ministrov Norveške, Švedske in Danske, ki menijo, da bi moral priti spor pred OZN, in napovedujejo, da pridejo v London samo zato, da bi proučili možnosti miroljubne poravnave sueškega spora. Na enaki podlagi sta sprejela vabilo Pakistan in Iran, ki sta še posebej poudarila, da ne bosta privolila v uporabo sile v sueškem sporu.

Razen tega sta za londonsko konferenco slabo znamenje tudi neugodno reagiranje drugih dežel, zainteresiranih na plovbi po prekopolu, in čedalje večja opozicija Azije proti politiki zahodnih držav v sueškem sporu. Čedalje jasnejše pa postajajo konture programa, ki ga zdaj pripravljajo predstavniki Velike Britanije, ZDA in Francije. Uradni krogi opozarjajo danes na izjavo ministrskega predsednika Edena, da ladje »združenja« ne bodo vozile

po Sueškem prekopolu brez najmanjše stopnje egiptovskega sodelovanja. To še bolj podpira mnenje, da pripravljajo te države načrt o »bojkotiranju Sueškega prekopa«. Poročila iz ZDA to jasno potrjujejo. Angleški tisk piše, da je Washington pripravil ponuditi zahodnoevropskim vladam posojilo v znesku 500 milijonov dolarjev za »financiranje bojkota« in za dobave ameriškega petroleja v Evropi. Posojilo bi dala Banka za uvoz in izvoz. Konferenca v Londonu bo baje proučila tudi možnost, da bi zaostrili gospodarske sankcije proti Egiptu in formulo, po kateri bi sueško vprašanje predložili OZN.

Dnevni red londonske konference obsega tri točke: 1. poročilo Menziesovega odbora in akcija, ki bi jo bilo treba uveljaviti, 2. spomenico egiptovske vlade, poslano po kairskih razgovorih, in 3. načrt Velike Britanije, Francije in ZDA o ustanovitvi »združenja uporabnikov Sueškega prekopa«.

Dulles proti bojkotu Egipta zaradi sueškega spora

Washington, 17. sept. (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je danes po razgovorih, ki jih je imel s predsednikom Eisenhowerjem, izjavil: »Mi ne nameravamo organizirati bojkota Sueškega prekopa, ne moremo pa preprečiti dejstva, da utegnejo nastati takšne razmere, da bo tranzit po prekopolu postal nemogoč, ali pa se bo močno zmanjšal. K temu je pripomnil, da je »treba vedno imeti pred očmi zagotovitev preskrbe zahodnih držav — predvsem z nafto.« Dalje je rekel: »Načrt smo sprejeli za vsak primer, toda upamo, da bodo z Egiptom doseženi zadovoljivi sporazumi glede nemotene plovbe po Sueškem prekopolu.«

Ameriški zunanji minister je dalje izjavil, da ZDA iščejo »miroljubno ureditev«, s katero bi poravnali sueški spor, da pa bodo odklonile sistem uporabe Sueškega prekopa, ki ne bi bil v skladu s pravicami uporabnikov prekopa, določenimi s konvencijo iz 1888.

Minister Dulles je tudi demantiral vesti, da so ZDA napravile korake v zvezi s financiranjem povečanega izvoza ameriške nafte v zahodnoevropske dežele v primeru, če bi ladje teh dežel za-

čele pluti okrog Rta Dobre nade, kar bi nafto s Srednjega vzhoda podražilo. Dulles je potrdil, da namerava Ameriška uvoznorazvodna banka podpreti financiranje izvoza ameriških proizvodov.

Ob čilskem narodnem prazniku

Beograd, 17. sept. (Tanjug). Predsednik republike Tito je poslal predsedniku Čilske republike Carlosu Ibanezu del Campu čestitko ob čilskem narodnem prazniku.

Razgovori z norveškimi delavskimi delegati

Beograd, 17. sept. (Tanjug). Danes je bil prvi sestanek delegatov Delavske stranke Norveške in SZDLJ.

V imenu SZDLJ je norveško delegacijo z generalnim sekretarjem Haakonom Liejem na čelu pozdravil generalni sekretar SZDLJ tov. Edvard Kardelj. Na današnjem sestanku so razpravljali o spremembah v strukturi kapitalizma. Razgovori se bodo jutri nadaljevali.

Rezultati državniških razgovorov

Kot rezultat razgovorov sta se obe strani sporazumeli, da izjavita naslednje:

1. obe strani izražata prepričanje, da morajo stiki med Jugoslavijo in Indonezijo kakor med vsemi drugimi državami sloneti na politiki aktivne in miroljubne koeksistence, na načelih enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja, teritorialne nedotakljivosti in suverenosti, nevmešavanja v notranje zadeve in pripoznanja pravice slehernega naroda in države do neodvisnega razvoja ne glede na ideološke, družbene in gospodarske razlike, na načelih, ki so prišla do izraza tudi na konferenci v Bandungu.

Obe strani sta poudarili sedanja pričakovanja in zahteve narodov na svetu, zlasti pa svoje prepričanje, da je treba vse še neurejene mednarodne probleme obravnavati izključno z miroljubnimi sredstvi ter z metodami pogajanj in sporazumevanja;

2. v izmenjavi mnenj o sedanjem mednarodnem položaju sta obe strani ravnali v tem duhu in po teh načelih.

Obe strani menita, da že doseženi razvoj mednarodnih stikov zahteva polno in enakopravno sodelovanje vseh narodov, velikih in malih, v mednarodnem življenju in da si je treba prizna-

devati, da bo prišla ta njihova enakopravna vloga v obravnavanju problemov na svetu do polnega izraza.

Obe strani menita, da je neenaka stopnja gospodarske razvitenosti dežel na svetu eden glavnih virov mednarodne nestabilnosti. V tej zvezi menita, da je treba deželam, katerih gospodarski razvoj je bil zaradi kolonializma in drugih posebnih zgodovinskih pogojev oviran ali otežkočen, nuditi tehnično in gospodarsko pomoč, da bi se te neenakomernosti zmanjšale in odstranile. Cilj te pomoči, proste kakršnihkoli političnih pogojev, mora biti harmoničen gospodarski razvoj na svetu.

Hkrati je nujno potrebno, da se v celoti spoštuje pravica teh

Povrnitev obiska bonnskemu parlamentu

Beograd, 17. sept. (Tanjug). — V zvezno republiko Nemčijo odpotuje 23. septembra delegacija Zvezne ljudske skupščine na obisk, da vrne obisk Zveznega zbora, katerega predstavniki so se mudili v naši državi lani v maju. Obisk bo trajal sedem dni. V delegaciji bo 11 poslancev Zvezne ljudske skupščine, vodil pa jo bo predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade.

Med sedemdnevnim bivanjem v Zahodni Nemčiji se bodo naši ljudski poslanci bržčas udeležili seje Zveznega zbora, sklicane njim na čast. Po še nedoločenem programu bodo sprejeli naše ljudske poslance predsednik Zvezne republike dr. Theodor Heuss, predsednik Zveznega zbora dr. Eugen Gerstenmayer in zunanji minister dr. Heinrich von Brentano. Obiskali bodo tudi Köln in Hamburg ter si ogledali nekatera industrijska podjetja.

Razen predsednika Moše Pijade bo v naši delegaciji tudi član Zveznega izvršnega sveta ter predsednik Izvršnega sveta ljudske skupščine Slovenije Boris Kraigher, sekretar delegacije pa bo pravni svetovalec Zvezne ljudske skupščine Ljubiša Dimitrijevič.

Lacostova »pomiritev« Alžira

200 Alžircev mrtvih in ranjenih v dveh dneh, francoske izgube pa zamočane

Pariz, 17. sept. (Tanjug). — Nad 200 Alžircev je bilo ubitih in ranjenih v srditih spopadih med uporniki in francoskimi četami, do katerih je prišlo v zadnjih dneh na področju Kabilije, Constantine in Alžira. Najhujši boj so bili na področju Constantine, kjer so se francoske enote borile s skupino upornikov pet ur. Francozi trdijo, da je bilo samo v tem spopadu ubitih in ranjenih nad 60 Alžircev.

Francosko poveljstvo ni objavilo podatkov o francoskih izgubah. Pariški listi pa poročajo, da je bilo samo v diverzantskih akcijah v mestih minulo soboto in nedeljo ubitih 5 ljudi, medtem

ko je bilo kakih 10 Francozov laže in huje ranjenih.

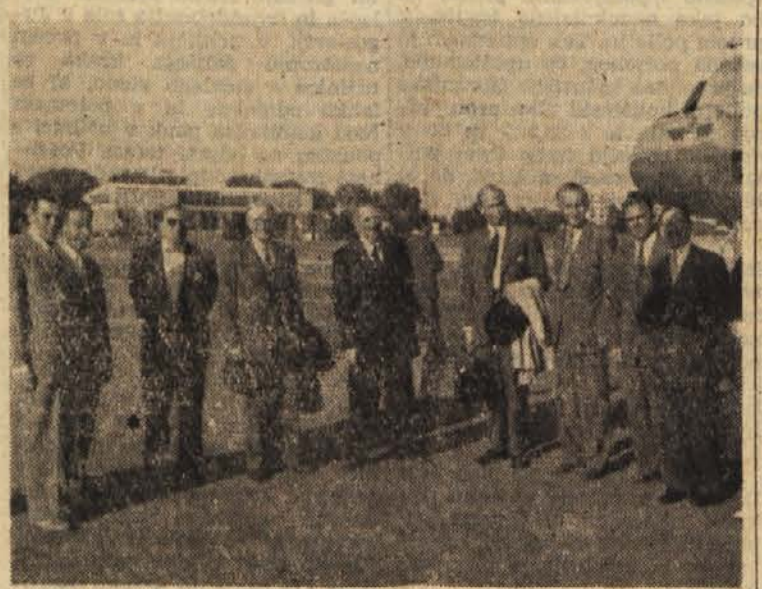
Francoski generalni rezident v Alžiru Robert Lacoste je izjavil, da je cilj francoske »pomirjevalne« politike v glavnem že dosežen. Rekel je, da je »Alžir prešel v pomembno obdobje novih političnih ureditev«, pri čemer je napovedal, da bodo kmalu razglasili novi statut za to deželo.

Večina današnjih francoskih časnikov ostro napada to izjavo in poudarja, da »hudi boj in velike izgube na obeh straneh« naspornito kažejo, da »pomiritev« še zdaleč ni dosežena. »Combat« opozarja pri tem na »presenetljivo živo pobudo upornikov«. Časniki tudi pravijo, da bo glavna značilnost novega alžirskega statuta »heločljiva povezanost dežele s Francijo«. Poudarja pa tudi, da je Francija, kot kaže, pripravljena priznati Alžiru precejšnjo avtonomijo v urejanju notranjih vprašanj.

Sirski in libijski protest pri OZN

Beirut, 17. sept. (Reuter). Sirska in libanonska vlada poudarjata v skupni izjavi, ki sta jo poslali Varnostnemu svetu OZN, da zbiranje francoskih čet na Cipru ogroža mednarodni mir in varnost v Vzhodnem Sredozemlju.

V izjavi je rečeno, da zbiranje čet blizu sirske in libanonske obale navdaja obe deželi s skrbjo. Namen teh operacij je vojna intervencija, kar pomeni kršitev ustanovne istine OZN.

Ob prihodu delegacije Delavske partije Norveške v Beograd, ki so jo na zemskem letališču sprejeli Moma Marković, Vljako Begović in drugi.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 18. septembra
Pretežno jasno, proti poldnevni nekoliko povečana oblačnost. Temperature ponoči med 5 in 7, v Primorju 15. Čez dan do 25 stopinj C. Zjutraj po kotlinah rahla megla.

Stanje vremena:
Področje visokega zračnega pritiska se je nad Vzhodno Evropo in Balkanom povsem razkrojilo. Nekoliko hladnejši zrak je zajel baltičske dežele in se pomika proti jugu.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

FORMULACIJA PRIPOMB Združenja industrijskih proizvajalcev

glede osnutka zakona o gospodarskih zbornicah in osnutka zakona o delovnih odnosih

Beograd, 17. sept. (Tanjug). Izvršni odbor Zvezne industrijske zbornice je imel pod predsedstvom Todoru Vujaševića sejo, na kateri so formulirali pripombe Združenja industrijskih proizvajalcev glede osnutka zakona o gospodarskih zbornicah in osnutka zakona o delovnih odnosih. Izvršni odbor je razen tega potrdil začasno razdelitev sredstev v znesku blizu dveh milijard dinarjev iz sklada za kadre Zvezne industrijske zbornice, razpravljal o instrumentih zveznega družbenega plana za prihodnje leto ter obravnaval nekatera vprašanja plačnega sistema v gospodarstvu.

Kar zadeva pripombe Izvršnega odbora glede zakonskih osnutkov, sodi Izvršni odbor, da mora biti članstvo v gospodarskih zbornicah prostovoljno, ne pa obvezno, kot predvideva zakonski osnutek, glavno merilo za sprejem v članstvo Zvezne industrijske zbornice pa mora biti vrsta dela, ki ga opravlja podjetje.

Glede osnutka zakona o delovnih odnosih je Izvršni odbor izrekel načelno pripombo glede določbe, ki predvideva, da se delovni odnos upostavi preko posebne komisije delavskega sveta. Izvršni odbor sodi, da je v večjih podjetjih nemogoče uveljaviti

takšno določbo in da bi se komisija sčasoma spremenila v nekakšen tehnični aparat. Zato odbor predlaga, naj bi delavce sprejemal in odpustil upravni aparat podjetja.

Izvršni odbor je sklenil, da bodo pripombe strokovnih združenj glede posameznih ekonomskih instrumentov (revalorizacija osnovnih sredstev, režim amortizacije, stopnja amortizacije, značaj amortizacijskih skladov) poslali gospodarskemu odboru Zveznega izvršnega sveta, da bi jih upoštevali pri sestavi osnutka družbenega plana za prihodnje leto.

Na sestanku je bilo govora tu-

Jugoslovansko-francoski MEDICINSKI DNEVI

so se začeli včeraj v Beogradu in bodo trajali do 28. septembra

V navzočnosti številnih medicinskih delavcev Francije in naše dežele so se včeraj v Beogradu začeli Jugoslovansko-francoski medicinski dnevi, ki bodo trajali do osmindedesetega septembra. To bo dejansko pregled uspehov, ki so jih francoski in jugoslovanski strokovnjaki dosegli na medicinskem področju.

Svečani otvoritvi so prisostvovali član Zveznega izvršnega sveta in predsednik odbora za ljudsko zdravstvo Zveznega izvršnega sveta dr. Pavle Gregorič, ki je tudi pokrovitelj Jugoslovansko-francoskih medicinskih dni, sekretar Zveznega izvršnega sveta za ljudsko zdravstvo dr. Herbert Kraus, načelnik sanitete JLA general Gojko Nikoliš, predsednik odbora za kulturne stike s tujino Marko Ristić in drugi. Navzoč je bil tudi francoski veleposlanik v Beogradu g. Jean Bealin.

Jugoslovansko-francoske medicinske dneve je začel predsednik Francosko-jugoslovanskega odbora za medicinsko sodelovanje prof. Dimitrije Jovčić. Zatem je to veliko zborovanje uglednih medicinskih strokovnjakov pozdravil dr. Pavle Gregorič, ki je poudaril pomen sodelovanja med strokovnjaki obeh dežel na medicinskem področju. Prof. g. Robert Manot, pod-

Za tesnejšo povezavo med našim in madžarskim elektrogospodarstvom

Včeraj je prispela v Ljubljano delegacija predstavnikov madžarskega elektrogospodarstva pod vodstvom namestnika ministra za rudarstvo in elektrogospodarstvo g. Janosa Sebestyena. Delegacija je prispela iz Beograda, kjer je vzporedno z madžarsko-jugoslovanskimi trgovinskimi pogajanjmi razpravljala s predstavniki našega elektrogospodarstva o možnosti izmenjave električne energije in o tehničnem sodelovanju z našim elektroenergetskim sistemom.

Delegacija si je v spremstvu predstavnikov Elektrogospodarske skupnosti Slovenije najprej ogledala vseh pet hidroelektrarn na Dravi, nato pa še HE Moste in Medvode. Iz Ljubljane bo odpotovala v Opatijo in na Reko ter se bo po ogledu HE Vinodol in Zagrebskega velesejja vrnila v Beograd.

Z zagrebskega velesejja

Ob Dnevu Avstrije na Zagrebskem velesejju je vodstvo avstrijskega paviljona priredilo sprejem v hotelu »Esplanade«, katerega se je udeležil tudi predsednik OLO Zagreb Večeslav Holjevac, kakor tudi predstavniki konzularnega zbora.

Vodstvo paviljona Vzhodne Nemčije je včeraj nagradilo s okusnimi nagradami družino trgovskega pomočnika Splajta iz Zagreba, ki so bili tedaj slučajno v paviljonu. Splajtova žena je dobila porcelanski servis in šopek cvetja, dva njuna otroka pa klavirsko harmoniko in veliko lutko.

Na pobudo štirih članov uprave vzhodnonemškega paviljona,

predsednik Jugoslovansko-francoskega odbora v Parizu, je govoril o nastanku tega odbora, o dosedanjem sodelovanju strokovnjakov obeh dežel in o ljubezni, ki jo francoski zdravniki, kakor tudi ves francoski narod, goje do naših narodov.

Včeraj popoldne so imeli francoski in naši medicinski strokovnjaki deset strokovnih predavanj z raznih področij sodobne medicine.

POSVET S PREDSTAVNIKI PODJETIJ GORENJSKE O IZPOLNJEVANJU DRUŽBENEGA PLANA

Optimistične napovedi za drugo polletje

Kranj, 17. septembra. Za današnjo konferenco predsednikov delavskih svetov in direktorjev podjetij, predstavnikov sindikalnih organizacij, predsednikov občinskih odborov Socialistične zveze in predsednikov občinskih ljudskih odborov iz vse Gorenjske, na kateri so razpravljali o ukrepih za izvršitev letošnjega proizvodnega plana, je bilo značilno zelo optimistično razpoloženje glede izvršitve plana v drugem polletju.

Posvetovanje je vodil podpredsednik OLO Kranj Dušan Horjak, prisostvovalo pa mu je tudi nekaj ljudskih poslancev, med njimi tajnik Ljudske skupščine Slovenije Miha Potočnik. Na posvetovanju so sprejeli smernice za najnujnejše ukrepe, ki naj zagotovijo 100%no izpolnitev letnega plana. O teh smernicah bo na jutrišnjem zasedanju razpravljala OLO.

Uvodno je tov. Horjak podal krajšo analizo gospodarskega položaja v prvem polletju. Poudaril je, da se gospodarske organizacije niso pravočasno prilagodile spremenjenim pogojem na trgu, zaradi česar je prišlo do zastoja v prodaji, porasta zaloga blaga in nedovršene proizvodnje, hkrati pa je to tudi vplivalo na padec proizvodnje. Tako se je na primer v kranjskem okraju v prvem polletju proizvodnja znižala v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta za 0,8%, v primerjavi z letošnjim planom pa

za 4,8%. Razen tega, da se gospodarske organizacije niso dovolj hitro prilagodile novim tržnim razmeram in naši splošni gospodarski politiki ter niso spremenile asortimana proizvodnje, oziroma se določene izmed njih niso preusmerile na inozemski trg, je na padec proizvodnje vplivalo tudi nekaj objektivnih pogojev. Zmanjšanje povpraševanja je negativno vplivalo predvsem na podjetja, ki proizvajajo po naročilu, toda v splošnem se povpraševanje ni zmanjšalo za toliko, da bi podjetja zaradi tega ne mogla izpolnjevati plana, zlasti tista, ki bi si lahko ustvarila večje zaloge, kot na primer tekstilna in čevljarstva industrija.

Računajo, da je spričo ustalivne električne energije, zadostne zaloge surovin in velike rezerve v proizvodnosti dela pričakovati v drugem polletju po splošno izpolnjevanje plana, da bo tako nadoknadena izguba v prvem polletju. Tak optimizem je svedel potreben, če upoštevamo, da je celotna industrija Gorenjske polletni količinski plan proizvodnje dosegla le s 95,2% in bo v drugem polletju treba torej polletni plan preseči za 4,8%, da bi bil tako letni plan izvršen st odstotno.

V primerjavi z doseženo proizvodnjo zaposluje industrija še vedno preveč delovne sile, kar se seve kaže v padanju proizvodnosti dela. Tako je bila v prvem polletju proizvodnost dela kar za 3% slabša kot v istem razdobju lanskega leta, od letošnjega polletnega plana pa je slabša za 1,1%.

Direktor Zavoda za plan Jože Dolenc je v svojem poročilu prikazal stanje za posamezne panoge industrije in opozoril na nekatere pomanjkljivosti v podjetjih.

Večina zastopnikov podjetij je tudi izrazila prepričanje, da bodo izpolnili letni plan. Zal so

di o tem, naj bi v aparatu Zvezne industrijske zbornice proučili možnost, da bi premije v industriji vključili v polno lastno ceno, kar bi, kot sodijo, spodbudno vplivalo na povečanje produktivnosti dela.

PRVA SEJA SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

SPLOŠNA KULTURNA POLITIKA

— POGLAVITNA NALOGA

Marjan Lipovšek — upravnik Slovenske filharmonije

Ljubljana, 17. sept. Pod predsedstvom Borisa Kocjančiča je bila danes v prostorih Sveta prva redna seja Sveta za prosveto in kulturo LRS za naslednjim dnevnim redom: predlog proračuna Sveta za kulturo in prosveto za leto 1957, poročilo o štipendiranju v LRS, organizacijski problemi nižjih glasbenih šol, predlog za ustanovitev Linhartovih nagrad, imenovanje članov v upravne odbore kulturnih in znanstvenih zavodov in ustanov itd.

Preden je Svet prešel na prvo točko dnevnega reda, je predsednik Boris Kocjančič na kratko nakazal vrsto problemov, ki jih bo moral novi Svet, čigar delovno področje je vzlic reorganizaciji dosedanjega Sveta za prosveto in kulturo na Svet za šolstvo in Svet za kulturo in prosveto še vedno izredno široko. Omenil je, da bo Svet moral načelno razpravljati in voditi kulturno-prosvetno politiko tako na področju znanosti in umetnosti in reševati vprašanja muzejev, galerij, gledališč, kinematografije, arhivov, založništva, znanstvenih kadrov na univerzi, urediti pomanjkljivosti glede pravnih predpisov za prosvetno dejavnost, kakor posvetiti mnogo več pozornosti razvoju Ljudske prosvete, kar se je doslej nekako zanemarjalo.

Proračun Sveta za leto 1957 naj bi bil v mejah letošnjega proračuna. Posamezni predlogi so bili po mnenju Sveta pripravljene vendarle previsoko. Svet je imenoval komisijo treh članov, ki naj bi proučila posamezne postavke, pregledala razdelitev med posamezne ustanove, prišločila na pomožne zares potrebnim ustanovam ter glede tega pripravila do prihodnje seje Sveta svoje predloge.

Republika komisija za štipendije naj bi odslej predvsem usmerjala politiko štipendiranja v republiko ter vodila evidenco in kontrolo štipendiranja. Svet za kulturo in prosveto in Svet za šolstvo pa naj bi za svoje potrebe ustanovila področni komisiji za štipendije. V tem smislu, zlasti glede usmerjanja politike štipendiranja in pravične razdelitve sredstev, kakor pospeševanja štipendiranja kadrov, ki jih primanjkuje, bo sekretariat Sveta za prosveto pripravil predloge za prihodnje zasedanje.

Najbolj živahna je bila razprava o problemih nižjih glasbenih šol. Svet je razpravljal tako o načelnih vprašanih splošne glasbene vzgoje pri nas kot o organizacijskih problemih nižjih glasbenih šol.

Razpravljal je o tem, ali naj bodo nižje glasbene šole v Sloveniji proračunske ustanove ali finančno samostojni zavodi in ali naj učenci nižjih glasbenih šol plačujejo ukovino. Svet je sprejel sklep, da bo priporočil Izvršnemu svetu, naj bodo nižje glasbene

V Zagrebu so odprli Visoko upravno šolo

V navzočnosti predsednika Sabora Hrvatske dr. Vladimira Bakariča in drugih visokih predstavnikov so včeraj v Zagrebu odprli Visoko upravno šolo, prvo te vrste v naši državi. Govorec o nalogah Visoke upravne šole, je direktor Drago Despot poudaril, da je njena naloga, dati visoko strokovno izobrazbo kadrom, ki so bili doslej na vodilnih položajih v upravnem aparatu.

V prvem letniku te šole je 72 študentov, ki so bili doslej na vodilnih položajih v ljudskih odborih, družbenih organizacijah, gospodarskih podjetjih in v upravni službi. Njihov povprečni delovni staž znaša 20 let.

IZ ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

STOTA SEJA

zakonodajnega odbora Zveznega sveta

Beograd, 17. sept. (Tanjug). Zakonodajni odbor Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine je imel včeraj stoto sejo. Ob tej priložnosti je predsednik odbora dr. Maks Snuderl sodelavcu Tanjuga izjavil, da je ta odbor od novembra 1953 dalje sprejel 67 zakonskih osnutkov s področja državne uprave, gospodarstva, socialne politike in drugih področij.

Dr. Snuderl je rekel, da je odbor v zadnjih dveh letih, ko je bila sprožena zamisel o združitvi zakonodajnih odborov obeh domov, imel večino sej skupaj z istim odborom Zbora proizvajal-

cev. Ker poslovnik Zvezne ljudske skupščine ne predvideva skupnih sej, je bil sprožen predlog, naj bi poslovnik v tem smislu spremenili in predvideli skupne seje zakonodajnih odborov. Zamisel o združitvi zakonodajnih odborov bo bržkone uresničena v Ljudski skupščini naslednjega sklica, ki bo izvoljena konec prihodnjega leta.

Predsednik dr. Snuderl je dalje dejal, da je sodelovanje poslancev Zbora proizvajalcev v zakonodajnem odboru tudi takrat koristno, kadar razpravljajo o problematiki, ki ne sodi v pristojnost njihovega Doma.

Zakonodajni odbor je najstarejši skupščinski odbor. Nastal je iz zakonodajnega odbora AVNOJ. Njegov sedanji predsednik dr. Maks Snuderl sodeluje v njem 11 let, od avgusta 1945. Tudi sedanji tajnik odbora Jerko Radmilović je eden izmed starih članov zakonodajnega odbora.

Razprava o zakonskem osnutku o pokojninskem zavarovanju

Zveza sindikatov in organi socialnega zavarovanja bodo organizirali te dni v Beogradu razpravo o osnutku zakona o pokojninskem zavarovanju. Spričo pomena tega zakona sodijo, da bi morala biti razprava čim širša. V ta namen so osnutek zakona s kratkim komentarjem skupne komisije Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta že natisnili v posebni brošuri.

IZ ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

PISMO EGIPTOVSKIM SINDIKATOM

Beograd, 17. sept. (Tanjug). — V odgovor na nedavno pismo, ki ga je poslala Zveza sindikatov trgovinskih delavcev Egipta našim sindikatom, je Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije poslal egiptovskim sindikatom pismo, v katerem je med drugim rečeno, da so jugoslovanski sindikati z največjo pozornostjo in simpatijami spremljali nedavno dogodke v Egiptu od nacionalizacije družbe Sueškega prekopa do zadnje faze boja egiptovskega ljudstva za obratitev njegovih suverenih pravic in težko priborjene neodvisnosti.

»Kakor veste,« je poudarjeno v pismu, »so bili tudi narodi Jugoslavije v svoji bližnji in daljni zgodovini često izpostavljeni hudim preizkušnjam, v zadnji vojni pa je bil močno ogrožen celo njihov obstoj. In vendar je bila odločnost ljudstva, da si pribori svoje temeljne pravice in svobodo, močnejša od vsega, in vzlic velikanskim žrtvam, ki so jih morali prispevati, narodi Jugoslavije zdaj v svoji neodvisni in socialistični deželi sami odločajo o svoji prihodnosti. Prav zato, je rečeno nadalje v pismu, v celoti delimo vaše prepričanje, da vas noben pritisk, grožnja ali izsiljevanje, pa naj pride od katerekoli strani, ne bo omajalo v trdnem sklepu, da se boste odločno in do kraja borili za dostojanstvo, suverenost in svobodo svoje dežele. Bodite tudi prepričani, da sta naklonjenost in moralna podpora jugoslovanskih delavcev in njihovih sindikatov v tem boju v celoti na vaši strani.«

Pismo se zaključuje s toplimi pozdravi in najboljšimi željami egiptovskim delovnim ljudjem ob zagotovitvi, da ima ljudstvo Egipta v svojem pravičnem boju v narodih Jugoslavije najzvestejše prijatelje.

V KUMROVCU SO ODPRLI sodobno osemletno šolo

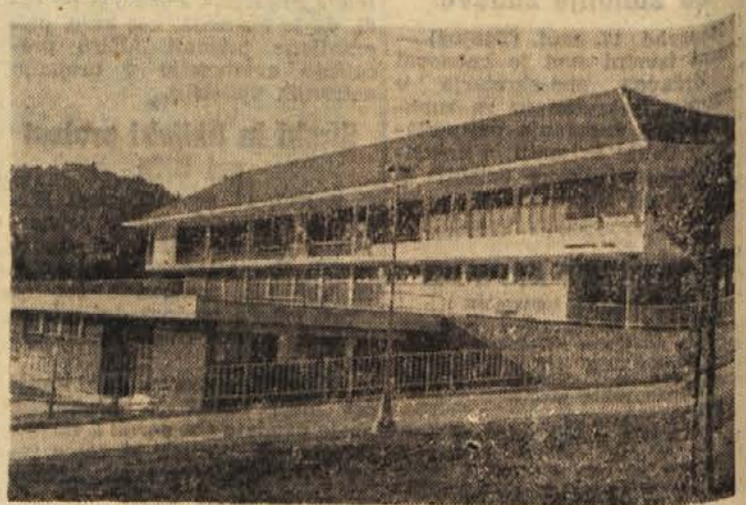
ki naj bi dajala pobude in izkušnje za pedagoško delo

V nedeljo dopoldne so v Kumrovcu svečano odprli novo poslopje osemletne šole, ki jo je v rojstnem kraju svojega vzhodnega komandanta zgradila Jugoslovanska armada. Včeraj so učilnice prikratk sprejele nad 300 otrok iz Kumrovcu in nekaterih hrvatsko-zagorskih vasi v okolici.

Na pobočju enega izmed kumrovških hribov, tik za rojstno hišo maršala Tita je po nekaj letih gradnje zrasla bržkone najlepša in najsodobnejša šola v Jugoslaviji. V pritličju in v prvem nadstropju daljšega kraka so učilnice s stekleno steno, ki se lahko odmakne in v poletnem času kombinira pouk v učilnici s poukom na odprti terasi. Posebnost značilnih učilnic je tudi udobno pohištvo, ki ga poljubno razmeša, kakor to zahteva vsebina pouka. Za nekatere oblike šolskega dela je še primerna stereotipna razvrstitev klopi druga za drugo, za ostale pa so primernejše razvrstitve v krogu, v polkrogu itd. Na zadnjih stenah so panoji za risbe otrok, medtem ko se čez vso srednjo steno razprostira svetlomodra šolska tabla. V daljšem kraku so tudi garderobe in kopalnice s prhami in telovadnica. V drugem, krajšem kraku so delavnice za ročno delo, bogato opremljeni kabinet in laboratorij, glasbena soba, bogato opremljena knjižnica itd. Pouku gospodinjstva je namenjena sodobna kuhinja, v kateri so štiri garniture električnih, plinskih in na-

vadnih štedilnikov. Dokler ne bodo v osemletkah uvedli obveznega pouka gospodinjstva, pa bo kuhinja služila predvsem gospodinjstvi vzgoji izvenšolske ženske mladine. Kumrovski in okoliški učenci bodo med poukom v enotnih oblekah. V garderobi takoj za vhodnimi vrati visijo modre halje za deklice in sive kombinirane obleke za dečke.

Graditelji šole so uredili tudi okolico novega poslopja. Spremenili so jo v prijeten park, ki je spremenil podobo zagorskega kraja ob Sotli. Z eno besedo: nova kumrovska osemletka je tip vzorne sodobne šole, ki pa po razmestitvi prostorov v zgradbi, po notranji ureditvi in upajmo tudi po pedagoškem delu v njej povsem ustreza zahtevam sodobnega pouka. V eksperimentalni šoli v Kumrovcu naj bi pedagoški delavci iz vse Hrvatske našli pobud in izkušenj za izboljšanje svojega pedagoškega dela.

Sprememba v Karačiju

Izmenjava predsednikov vlad v Pakistanu kakor tudi novi program novega ministrskega predsednika Husaina Sahida Suhrawardija sta nekako izraz splošnih težav razvoja v prebujeni in osamosvojeni Aziji. Pakistan je v marsičem zaostajal in še zaostaja za deželami, ki so si približno ob istem času priborile neodvisnost. Čeprav je postal leta 1947 dejansko neodvisen, ob istem času kakor Indija in Burma, je bil Pakistan šele letos formalno razglašen za samostojno republiko. Kmalu potem je dobil tudi ustavo — nekoliko čuden dokument, v katerem se črka korana meša z načeli notranje ureditve sodobne države. Pred tremi meseci so objavili tudi osnutek petletnega plana.

Čeprav pa drži, da se razvija Pakistan bolj ali manj v isti smeri kakor nekatere druge neodvisne države Južne in Jugovzhodne Azije, moramo upoštevati dejstvo, da se je razvijal dokaj počasi, neenakomerno in s hudimi notranjnimi pretresi.

Nekatere težave izvirajo že iz zemljepisne lege in gospodarske sestave pakistanske države. Nastala kot plod dokaj nenaravne razdelitve indijskega kontinenta je ta velika dežela s 85 milijoni prebivalcev sestavljena iz dveh ločenih delov — zahodnega ali vzhodnega Pakistana, v katerih govorijo različne jezike, kjer imajo različne tradicije in delno tudi različne vere. Muslimanska liga, konservativna verska politična organizacija, ki je še nedavno dajala predsednike vlad za Pakistan, se naslanja skoraj izključno na teritorialno večjo, toda po številu manjši zahodni Pakistan. Več let je prihajala iz tega dela dežela pretežna večina političnih, vojaških in upravnih funkcionarjev, v njej so uporabili največji del narodnega dohodka, ki pa ga je največ zbral vzhodni del. Takšno stanje, zamotano še z neurejenimi verskimi in manjšinskimi vprašanji, z diskriminacijo nasproti muslimanskemu prebivalstvu, uzakojeno delno tudi v ustavi, je povzročilo v Vzhodnem Bengalu in zato tudi v vsej

deželi stalno politično napetost. Naponi Muslimanske lige, da bi v zvezi temu, da je v parlamentu v manjšini, dosegla popolno kontrolo nad vlado, občutno pomanjkanje hrane, ki je povzročilo v vzhodnem Pakistanu demonstrativne »pohode lačnih«, neurejeni stiki z Indijo zaradi spora za Kašmir in z Afganistanom zaradi Pakunistana, dokaj enostranska zunanje-politična usmeritev na izključne stike z Zahodom, vse to je vplivalo na zaostritev politične krize v Pakistanu, na odstop Mohameda Alija.

Novi ministrski predsednik Suhraward je orisal šele splošne smernice svoje politike. Napovedal je odločne ukrepe za preskrbo prebivalstva z živil in boj proti korupciji. Izrekel se je za prijateljske stike z vsemi deželami, zlasti pa z Indijo. Ko je začel uredničevati dva glavna izmed svojih ciljev, je zapisal Indijo, naj posodi Pakistanu večje količine rizi. Vse kaže, da je v spremembi v pakistanski vladi izražena na notranje-političnem torišču težnja, da bi premagali konservativnost, na področju zunanje politike pa pomeni ta sprememba poskus, da bi se Pakistan bolj uveljavil kot samostojen in aktiven činitelj na azijskem področju.

Sukarno in Tito v Smederevu

Državnika sta si ogledala ondoto kmetijsko zadrugo, bila sta tudi v Vinči

Smederevo, 17. sept. (Tanjug.) Predsednik republike Indonezije Ahmed Sukarno in naš predsednik Tito sta se odpeljala danes dopoldne z jahta vrhovnega komandanta »Krajina« iz Beograda v Smederevo. Svečano okrašen jahta je odplula iz savskega pristanišča ob 10. Ko sta oba predsednika stopila na krov, so dvignili na jamboru zastavi obeh dežel.

Predsednika Indonezije in Jugoslavije sta se pripeljala do pristanišča v odprtem avtomobilu. Tam ju je sprejel predsednik

Poljski poslanci v Zagrebu

Zagreb, 17. sept. (Tanjug.) Predsednik Sabora dr. Vladimir Bakarić je sprejel danes dopoldne poljsko parlamentarno delegacijo, ki je prispela včeraj iz Slovenije. Na sprejemu so bili tudi podpredsednik Sabora Karlo Mrazović, podpredsednik Izvršnega sveta Ivan Krajačić in Božidar Maslarić ter drugi. Poljski parlamentarci so ob tej priložnosti govorili o vstisih s svojega dosedanjega potovanja po Jugoslaviji.

Predsednik Bakarić je nato priredil poljskim gostom svečano kosilo, na katerem je bilo še okrog 30 povabljenec. V svoji zdravici je dr. Bakarić poudaril pomen stikov med našim in poljskim narodom, ki koristijo izmenjavi izkušenj v socialistični graditvi. V odgovoru na zdravico je vodja poljske delegacije izrazil zadovoljstvo, da so poljski poslanci spoznali našo deželo in da se bo sodelovanje med obema deželama čedalje bolj krepilo.

Na poti iz Maribora v Zagreb je bila poljska delegacija včeraj tudi v Kidričevem in si je tri ure ogledovala naprave velike tovarne aluminija. Danes dopoldne pa so bili gostje v bolnišnici na Rebru, popoldne pa v Trgovinski zbornici in v Zadrugi zvezi.

Okviri sodelovanja med Indonezijo in našo deželo

(Nadaljevanje s 1. strani)

stransko akcijo samo ene skupine uporabnikov Sueškega prekopa in zato pozivata vse države, ki sprejemajo gornja načela, da aktivno in organizirano pomagajo doseči ustrezno sporazumno ureditev.

Za popolno uveljavljanje načela univerzalnosti članstva v OZN se obe strani povsem strinjata, da je treba dežele, ki še niso članice, pa izpolnjujejo pogoje iz ustanovne listine OZN, brez odlašanja sprejeti v to organizacijo.

V tej zvezi se mora kot konstruktivni prispevek k svetovnemu miru predvsem uveljaviti za-

konita pravica LR Kitajske do predstavnosti v OZN.

Obe strani menita, da je zmanjšanje oborožitve kakor tudi prepoved uporabe atomskega in vodikovega orožja ter poskusov z njim bistven prispevek k ureditvi svetovnega mira. Zato se strinjata v tem, da si je treba predvsem prek OZN nepretrgoma prizadevati, da bi dosegli v tej smeri sporazum;

3. obe strani izražata pripravljenost, da razširita in okrepita sodelovanje na tehničnem in gospodarskem področju in med drugim, da razširita medsebojno trgovino, za kar so dane široke možnosti;

4. obe strani sta se v poglobljanju medsebojnega razumevanja med narodi Jugoslavije in Indonezije sporazumeli, da bosta razvijali kulturno sodelovanje z izmenjavo delegacij, študentov in strokovnjakov na področju kulture, umetnosti in znanosti;

5. predsednik FLR Jugoslavije Josip Broz Tito je s hvaležnostjo sprejel vabilo predsednika republike Indonezije Sukarna, naj pride v Indonezijo na obisk.

Zunanji minister republike Indonezije Ruslan Abdulgan.

Državni sekretar za zunanje zadeve Federativne ljudske republike Jugoslavije Koča Popović.

Beograd, 17. septembra 1956.

Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić z drugimi našimi voditelji. Ko je jahta odplula iz pristanišča, so ji pripluli pri velikem Ratnem ostrvu naproti štirje patrolni čolni, ki so že prej defilirali mimo »Krajine«, mornarji pa so izkazali predsedniku oba vojaška čast. Pred pancevskim mostom so enote rečne garnizije JNM defilirale z desne strani »Krajine«. V trenutku, ko so zadnji minolovci in patrolni čolni vozili mimo jahte, je priletela čeznoja eskadrilja reaktivnih letal JVL.

S predsednikoma obeh dežel in predsednikom Stambolićem so bili na »Krajini« spremstvo indonezijskega predsednika, član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković, načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Ljubo Vučković, funkcionarji Ljudske skupščine in Izvršnega sveta LR Srbije, generali Miloš Sumonja, Milan Željeli, Branislav Barjaktarević in drugi.

Jahta vrhovnega komandanta je priplula v smederevsko pristanišče malo pred poldnevom. Smederevci, ki so se začeli že več ur prej zbirati v pristanišču in vzdolž ulic, po katerih sta se potem peljala oba predsednika, so državniške goste sprejeli z velikim navdušenjem. Ljudstvo je z viharnim ploskanjem in vzklikanjem pozdravljalo predsednika Sukarna in Tita. Visoka gosta so prvi pozdravili delavci Železarnice, mimo katere je še malo prej plula jahta »Krajina«.

Ko sta predsednik Sukarno in predsednik Tito stopila na breg, jima je predsednik smederevskega odbora Jovan Marić izrekel prisrčno dobrodošlico. Visoka gosta so pozdravili tudi drugi predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij. Potem sta se predsednika obeh prijateljskih dežel odpeljala pred Sadjarsko-vinogradniško zadrugo. Vso pot sta stala v avtomobilu in odzdravljala radostnem ljudstvu.

Pred poslopjem zadruge so ju sprejeli in pozdravili ljudski poslanec Branko Katić ter predsednik in člani uprave. Po krajšem ogledu zadrugne kleti sta se gosta prisrčno razgovarjala z zadrugarji. Potem sta nadaljevala politične razgovore na jahti »Krajina«. Njuni politični razgovori so bili danes zaključeni. Predsednika sta pregledala in odobrila skupno izjavo, ki jo bosta nocoj ob 18 v Belem dvoru podpisala zunanja ministra Indonezije in Jugoslavije. Izjavo so včeraj in danes sestavljali strokovnjaki obeh delegacij.

Opoldne je predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić priredil predsednikoma Sukarnu in Titu slovesno kosilo, ki so se ga udeležili tudi član Zveznega izvršnega sveta Moma Marković, podpredsednik Izvršnega sveta Srbije Voja Leković, načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Ljubo Vučković in predstavniki krajevnih ljudskih oblasti.

Po kosilu, ki je poteklo v prijateljnem vzdušju, sta se predsednik Sukarno in predsednik Stambolić odpeljala v Vinčo. V inštitutu za jedrske znanosti »Boris Kidrič« sta si ogledala generator in laboratorije in se nekaj časa razgovarjala z znanstveniki.

Krišna Menon znova v Kairu
Kairo, 17. sept. (AP.) Krišna Menon je prispel davi v Kairo in se še dopoldne sestal s predsednikom Naserjem. To je bil v zadnjih dveh mesecih že njen tretji sestanek in je bil v zvezi s ponovnim sestankom predstavnikov 18 dežel v Londonu, ki so podprle Dullsov suezski načrt.

Krišna Menon je po prihodu izjavil novinarjem, da sta »tako spopad zaradi sueškega spora kakor tudi mirna poravnava enako možna«. Dejal je, da namestnik nadaljevati razgovore, ki jih je začel z Naserjem pred dobrima dvema tednoma.

Kritična aprilska noč
Tako je začel razgovor z jugoslovanskimi novinarji Naserjev polkovnik in bivši član revolucionarnega sveta Enver el Sadet, sekretar Islamskega kongresa. Moč tridesetih let je govoril zelo odkrito, v gladki angleščini. Sprejel nas je prijateljsko v svoji pisarni v uredništvu časnika »Al Gumhurija«. Zdal je njegov direktor in redno piše uvodnike in polemične članke. Polkovnik Sadet je vojak, diplomat in novinar, zelo dobro obveščen o vsem, kar se dogaja.

Nikar ne mislite, da je nastala sueška kriza v juliju z nacionalizacijo, je začel polkovnik Sa-

IZ POLITIČNEGA POROČILA CK NA KONGRESU KP KITAJSKJE

Pota socialističnega razvoja v Ljudski republiki Kitajski

Peking, 17. sept. (Nova Kitajska). Na VIII kongresu KP Kitajske je Lio Sao Ci podal politično poročilo CK. Poudaril je, da je po zadnjem kongresu pred enajstimi leti Kitajska doživela dve veliki zgodovinski spremembi: leta 1949 je bila ustanovljena LR Kitajska, v drugi polovici lanskega in v letošnjem letu pa je KP »izbojevala odločilno zmago v socialistični preobrazbi kmetijstva in obrti ter kapitalistične industrije in trgovine«.

Sao Ci je dejal, da je KP Kitajske po japonski vojni skušala na miren način uveljaviti socialne in politične reforme v deželi. CK je upošteval industrijsko zaostalost dežele in dejstvo, da zavestni delavski razred niso samo kmetje in drobna buržoazija, temveč tudi nacionalna buržoazija, in zato so uporabili mirna sredstva za preobrazbo in postopoma uveljavljali socialistične ukrepe, kar vse je preračunano na razmeroma dolgo obdobje. CK sodi, da je za izpolnitev osnovnih nalog prehodnega obdobja treba izpolniti tri petletne plane, čeprav bo socialistična preobrazba v glavnem dokončana že v prvi 5-letki.

V zadruge se je doslej vključilo 110 milijonov kmetijskih gospodarstev oziroma 91,7 % od tega je 75 milijonov v socialistične zadruge. Obrtniki so maleone vsi vključeni v zadruge raznih vrst, kapitalistična industrija in trgovina pa sta večinoma prešli v kolektivno last. V manj ko štirih letih so agrarni reformi so v glavnem preob-

razili vas in ustanovili okrog milijon kmetijskih proizvajalnih zadrug različne velikosti in tipov.

Sao Ci je dalje rekel, da se je moral država odločiti za politiko uporabe kapitalistične industrije in trgovine, vendar pri tem nikakor niso dovolili kapitalizmu svobodnega razvoja. Doslej je v glavnem izpolnil zelo zapleteno težavno nalogo — spremembo sistema privatne lastnine nad proizvajalnimi sredstvi v sistem javne socialistične lastnine in odločil vprašanje, kdo bo zmagal v boju med socializmom in kapitalizmom.

Dosegli so velike uspehe v izpolnjevanju nalog prve petletke. Zdal grade nad 800 velikih in 694 srednjih objektov, od katerih jih bodo 855 dogradili do konca petletke. Industrijska proizvodnja se bo povečala za 99,3 %. Kitajska je začela izdelovati kamione, reaktivna letala in opremo za električne centrale. Zgradili bodo več kot 4000 km železnic in 10.000 km glavnih cest. Investicije v kapitalno izgradnjo bodo v drugi petletki približno dvakrat večje kakor v prvi. Tako se bo proizvodnja jekla povečala od 42 (leta 1957) na 10,5 do 12 milijonov ton, premoga od 113 na 210 milijonov ton in električne energije od 13.900 na 40 in več milijard kWh. Vzporedno s tem se bo razvijala tudi lahka industrija. Življenjski standard delovnih ljudi se bo postopoma zboljšal na podlagi povečanja proizvodnje.

V podjetjih je treba organizirati upravni sistem, ki bo združeval kolektivno in osebno odgovornost.

Nato je Sao Ci govoril o sodelovanju med KP in demokratičnimi strankami v daljšem obdobju. Kritiziral je birokratične pojave v državnih organih in se zavzel za okrepitev nadzorstva množice in nižjih uradnikov nad državnimi organi.

Potem je Sao Ci poudaril, da skuša kitajska vlada doseči priključitev Tajvana (Formoze) k matični deželi z mirnimi sredstvi in da je problem otoka notranja zadeva Kitajske.

Govorec o mednarodnem položaju je Sao Ci rekel, da je ta ugoden za socialistično izgradnjo Kitajske. Trajni mir na svetu postaja realno možen. Kitajska zunanja politika sloni na miroljubni koeksistenci med vsemi deželami. Kitajska podpira miroljubne sile, ki zahtevajo nacionalno neodvisnost in trajni mir, še bodo »socialistične dežele se nadalje utrjevale solidarnost z vsemi miroljubnimi deželami in narodi sveta«.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT
NOVI AMERIŠKI VELEPOSLANIK

Kairo, 17. sept. (AP). — Sinoči je v Kairo prispel novi ameriški veleposlanik v Egiptu Raymond Hart. Povelbo mu je dal Henry Byronda, ki je bil imenovan za poslanika v Južnoarabski uniji. Hart je strokovnjak za Bliznjo vzhod in bivši ameriški veleposlanik v Iraku.

ENAKOVREDNI PILOTI IN TEHNIKI

Ismailija, 17. sept. (Reuter). Predsednik egiptovske uprave Sueškega prekopa Baghat Badavi je izjavil, da je delo egiptovskih pilotov na prekopolu »zelo uspešno« in pripomnil, da so

Eisenhower-Nehru

New Delhi, 17. sept. (AFP). — Ministrskemu predsedniku Nehruju so danes izročili noto predsednika britanske vlade Edena, ki pomeni odgovor na dve poslanici, ki ju je te dni Nehru poslal Edenu. Ameriški odpravnik poslov v New Delhiju pa je danes izročil v indijskem zunanjem ministrstvu poslanico predsednika Eisenhowerja, naslovljeno na ministrskega predsednika Nehruja.

politika miroljubna in nevtralna ter igrajo tedaj večjo vlogo v mednarodnem svetu. Banuska konferenca kaže, da je zibanje za nacionalno neodvisnost postalo ogromna svetovna sila. Boj proti kolonializmu se širi tudi v latinsko-ameriških deželah.

Sao Ci je ostro obsodil »ameriški monopolistični kapital, ki je po vojni razvil svojo ekspanzijo, da bi prevzel dosežena področja vpliva ostalih zahodnih dežel, organiziral vojaške blokade, oporišča, ustvaril napetost ter se pripravil na novo vojno. Sao Ci je obsodil tudi britansko in francosko politiko zlasti nasproti Egiptu.

Nato je Sao Ci govoril o vodilni vlogi partije in dejal, da se je partija po zadnjem kongresu še močneje povezala z ljudskimi množicami. Zavzel se je za strogo spoštovanje kolektivnega vodstva in za razširitev partijske demokracije. Partiji morajo biti seznanjeni z življenjskimi in delovnimi pogoji ljudstva in zainteresirani na njihovi blaginji. »Vedno morajo delati naporno, živeti preprosto in podrediti svoje delo nadzorstvu partije in delovnega ljudstva«.

Sekretar sekretariata CK KP Kitajske Cu En Laj je v razpravi na kongresu izjavil, da bo industrijska proizvodnja na Kitajskem 1962. leta dvakrat večja od planirane proizvodnje za 1955. Glavne naloge druge petletke bodo: nadaljevanje gospodarske izgradnje, pri čemer bo jedro tvorila težka industrija, nadaljnja socialistična preobrazba, ureditev in razširitev kolektivne lastnine, povečanje proizvodnje v industriji in kmetijstvu ter obrti na podlagi socialistične izgradnje, šolanje kadrov, razširitev znanstvenega raziskovanja in okrepitev narodne obrambe, izboljšanje gmotnega in kulturnega življenja ljudstva.

Narodni dohodek bo v drugi petletki za 50 % večji kakor v prvi. Izdatke za narodno obrambo in administracijo bodo zmanjšali za okrog 20 %, za kulturo in prosveto pa povečali za 60 do 70 %. Okrog 40 % vseh državnih dohodkov bodo porabili za razvoj industrije in kmetijstva. Leta 1962 nameravajo prideliti 25 milijonov ton žita in 2,4 milijarda plače delavcev in nameščenecv se bodo povečale povprečno za 25 do 30 %.

Član politbiroja in sekretarja KP Kitajske Cu De pa je v svojem govoru rekel, da pri socialistični izgradnji povzročata glavne težave gospodarska in kulturna zaostalost in revščina. V osrčju in imajo Kitajska vse pogoje za izgradnjo velike socialistične dežele.

Tudi Cu De se je zavzel za mirno osvojitve Tajvana.

Zatem je izrazil mnenje, da se lahko sedanje popuščanje mednarodne napetosti, ki se je začelo, spremeni v trajni mir, če bodo »socialistične dežele še nadalje utrjevale solidarnost z vsemi miroljubnimi deželami in narodi sveta«.

VELIKA BRITANIJA
PODRAŽITEV POMORSKIH PREVOZNIKOV

London, 17. sept. (AFP). — Zdrženje pomorskih družb, katerih ladje plujejo na proгах Evropa-Srednji vzhod je sklenilo, z britanskim dnem zvišati prevoznike tarife za 15 %. Ta sklep je posledica sueške krize.

OBISK IZ KITAJSKJE

London, 17. sept. (Nova Kitajska). V London je včeraj prispela delegacija kitajskega inštituta za mednarodno politiko, ki jo je povabilo britansko združenje za OZN. Delegacija se bo mudila v Londonu teden dni.

Druga skupina naših pilotov na poti v Egipt

Reka, 17. sept. — Z Reke je danes odpotovala preko Beograda v Kairo druga skupina šestih jugoslovanskih kapitanov dolge plovice, ki so se pripravili za pilotatžo na Sueškem prekopolu. — M. P.

Ko je polkovnik Sadet omenil londonsko konferenco, je postal diplomat. Rekel je, da je bil Egipt pripravil udeležiti se konference, čeprav je vedel, kdo in čemu jo je sklical. Predsednik Naser se je vso noč posvetoval z vlado in svojimi prijatelji. Mnogi so mu svetovali, naj ne gre v London, češ da je to konferenca diktata. Naser pa je nameraval odpotovati v London in kovčki so bili že pripravljani, pa ga je Eden razžalil in zato je svoj sklep spremenil. Da ni tega storil, bi mu nihče v Egiptu ne oprostil. Sadet je rekel, da Egiptani ne dopuščajo, da bi jim kdo diktiral in da na svoje koristi nikoli ne pozabijo. Dullsov načrt je za Egipt nesprejemljiv in od tega stališča egiptovske vlade nihče ne bo odvrnil. Če je treba, se bomo pa borili, je rekel polkovnik Sadet. Tako mislijo vsi ljudje v Egiptu, ker vedo, da je njihov boj pravičen.

Polkovnik Sadet je skušal jugoslovanskim novinarjem pojasniti, da ta vojna ne bi bila kratka in preprosta. Suez je namreč enako arabski, kakor je egiptovski. Egipt bi lahko popustil največ toliko, da bi dal poročstvo za svobodno plovido in da bi priovolil v ustanovitev posvetovalnega odbora. To je hkrati podlaga za pogajanja.

D. Trajlović

NASER O NACRTIH ZAHODNIH SIL

Egipt ne bo dovolil da bi se zahodno »združenje uporabnikov Sueškega prekopa« vmešavalo v plovido po prekopolu

Kairo, 17. sept. (Reuter). Predsednik Naser je v razgovoru s sodelavcem indijske agencije PTI sinoči izjavil, da Egipt ne bo dovolil »združenju uporabnikov Sueškega prekopa«, da bi skrbelo za plovido po prekopolu. Naser je dejal, da bodo Egiptanci smatrali poskus nove organizacije, da bi pošiljala ladje skozi prekopol, za agresijo. Poudaril je, da je Egipt sklenil postaviti se po robu agresiji ne glede na to, kdo bi jo povzročil.

Na vprašanje, ali bo zaradi sedanje položaja izbruhnila vojna, je Naser dejal, da agresivnih ukrepov Zahoda ni mogoče smatrati samo za slepilo. »Zahod ni toliko zainteresiran na Sueškem prekopolu, kolikor na svojem prestižu v arabskih de-

želah«, je poudaril in izrazil prepričanje, da je sedanja kriza zaradi Sueškega prekopa »bolj kot kdajkoli združila arabske dežele in da Zahod že začeni čutiti posledice tega«.

Glede blokiranja egiptovskega premoženja v Veliki Britaniji je Naser dejal, da morajo afriške in azijske dežele zaradi tega dobro paziti in napeti vse sile, da bi postale gospodarsko neodvisne od Zahoda. Ustanoviti bi morale afriško-azijsko plačilno unijo.

Na koncu je Naser še poudaril, da je po njegovem mnenju Bagdadski pakt »mrtvo rojeno dete« in da so »poskusi Zahoda, da bi spravil arabske dežele v Bagdadski pakt, klavrno propadli«.

NASERJEV SODELAVEC O RAZPLETU SUEŠKEGA SPORA

Zaključki Selwyna Lloyda pod vtisom izločitve Glubb paše iz jordanske Arabske legije in bahreinskih demonstracij

(Od našega posebnega dopisnika)

Kairo, septembra

»Sueška kriza ni nastala zaradi Suezja in svobodne plovide, marveč zaradi težnje Velike Britanije in Francije, da bi strmo-glavili sedanjo vlado in zaustavili gibanje naše revolucije.«

Tako je začel razgovor z jugoslovanskimi novinarji Naserjev polkovnik in bivši član revolucionarnega sveta Enver el Sadet, sekretar Islamskega kongresa. Moč tridesetih let je govoril zelo odkrito, v gladki angleščini. Sprejel nas je prijateljsko v svoji pisarni v uredništvu časnika »Al Gumhurija«. Zdal je njegov direktor in redno piše uvodnike in polemične članke. Polkovnik Sadet je vojak, diplomat in novinar, zelo dobro obveščen o vsem, kar se dogaja.

Nikar ne mislite, da je nastala sueška kriza v juliju z nacionalizacijo, je začel polkovnik Sa-

det pojasnjevati sodobno zgodovino Sueškega prekopa. Niti krize so se začele plesti že v aprilu, tu, v Kairu. Selwyn Lloyd je bil na večerji pri Naserju. Vzdušje je bilo odkritosrčno, neposredno. Naključje je hotelo, da je prav takrat jordanski kralj sklenil zamenjati Glubb pašo in tako zadati občuten udarec angleškim koristim na Bliznjem in Srednjem vzhodu. Polkovnik Naser je zagotavljal angleškemu diplomatu, da Egipt ni proti trgovini in gospodarskim koristim Londona na tem področju. Odkrito pa mu je povedal, da politično Velika Britanija nima kaj iskati v arabskem svetu, ki se prebujata in ki hoče živeti samostojno.

Selwyn Lloyd je s sumničnjem sprejel to izjavo, ker je kar naprej mislil na Aman, na Glubb pašo in na imperij. Mislil je, da je predsednik Naser skoval to zaroto. Vso noč je predsedil

na terasi angleškega veleposlanstva v Kairu. Iz Kaira je odpotoval v Bahrein, kjer so ga sprejeli s kamenjem, da je moral vso noč presedeti v neki baraki. Ko se je vrnil v London, je poročal o svojem potovanju in tedaj so tam razglasili Naserja za največjega sovražnika Anglije.

Potem je pogovor nanese na nacionalizacijo Sueškega prekopa kot neposredni povod za spor. Polkovnik Sadet je rekel, da so Angleži izkoristili nacionalizacijo kot povod za temeljit obračun. Rekel je, da je Egipt vzel sueško družbo v svoje roke 12 let pred potekom carigradske konvencije, da pa so tudi druge države enako ravnale s tujim kapitalom. Če bi bil Egipt čakal še 12 let, bi bili našli kak drug povod, da bi nanj pritisnili. Kakati pa ni mogel, ker tudi graditev jezua pri Asuanu ne more čakati. Američani in Angleži pa so Egiptu odrekli pomoč. Zato je vzel, kar je njegov.

USPEHI ŽIVINOREJCEV V LR SLOVENIJI

Kakih 50% narodnega dohodka

iz kmetijstva daje v Sloveniji živinoreja

Ob novosaadskem kmetijskem velesajmu, na katerem razstavlja vodovniško živino tudi slovenski živinorejci, je prav, da nekoliko pregledamo uspehe, ki so jih le-ti dosegli. Znano je, da je v naši republici dve tretjini travnikov, kosenic in pašnikov in tudi kulture na njivskih površinah priložnost za usmerjenost našega kmetijstva na živinorejo. Na eni tretjini njiv pridelujejo slovenski kmetovalci krmne rastline in tudi spričo svoje konfiguracije tal je Slovenija izrazito živinorejska država, v kateri odpade okrog 50% narodnega dohodka iz kmetijstva na živinorejo.

Slovenija izvažala plemensko in slavno živino in tudi proizvodnja mleka je sedaj že tolikšna, da mlekarne iščejo zunanje trge. S plemenskimi prašiči zalagamo druge republike, izvažamo pa mesnate prašiče. Pomemben je tudi izvoz jajc in perutnine. Domače potrebe po mleku, mlečnih proizvodih, mesu in jajcih že povsem krijejo, primanjkuje nam le za maščob. Vendar smo lahko optimisti, ker imamo še velike možnosti za izboljšanje in napredek živinorejske proizvodnje.

OKROG POL MILLJONA GOVEDI

Kolikor jih je sedaj v Sloveniji, je manj, kot jih je bilo pred kakimi 80 leti. Povečala pa se je teža, saj je teža odraslih klavnih živali okrog 400 kg, klavnih telet 62 kg, a povprečna teža krav je za 100% večja, mlečnost pa za 80%. Dejstvo, da je med govedom kar 50% krav, se ni znak visoke proizvodnje mleka, temveč bolj odraz maloposredniškega značaja naših gospodarstev, ki ne izkoriščajo Slovenija izvažala plemensko in sčajo krave le za proizvodnjo mleka in hitro prirejo telet, temveč jim služi dobira tretjina krav za žojno. S številom govedi na 100 ha kmetijske površine smo v Sloveniji lahko dokaj zadovoljni. Medtem ko je evropski povprečje 45 govedi, jugoslovansko 34 govedi, pride v Sloveniji 51,3 govedi na 100 ha površine. Tudi mlečnost krav se je močno dvignila. Stara poročila pravijo, da so leta 1836 dajale krave po 846 litrov mleka letno, leta 1936 pa 1300 l, a po oceni molznih zapiskov v letu 1954 so dale krave v letu 1955 1500 litrov mleka letno.

STIRI OBDOBJA V POSPEVANJU SLOVENSKE GOVEDOREJE

bi lahko razdelili na čas od 1860 do 1900, od 1900 do 1914, od 1918 do 1941 in od 1945 do sedaj. Za prvo obdobje je značilna zamenjava domače pasme (buše) z bolj mlečnimi pasmami, v začetku je bilo to delo precej nenačrtno, pozneje pa so prevzeli uvoz plemenske živine kmetijske družbe. Ze v 90 letih prejšnjega stoletja je bilo na Gorenjskem govedo tako izenačeno, da so Hrvati tamkaj kupovali plemenske živali. Drugo in tretje obdobje sta obdobja začetkov mlekarne in živinorejskih zadrug ter živinorejskih pasemskih zvez. Slednje so skrbele za nabavo plemenjakov, ugotovljale proizvodne sposobnosti, kontrolirale rodovniško knjigovodstvo itd. Značilno za to dobo je, da ni bilo trga za mleko in zato, razumljivo, ni bilo tolikšnega prizadevanja in zanimanja za povečanje mlečnosti, kot je to sedaj. Med okupacijo je delo za pospeševanje živinoreje skoraj povsod prenehalo in nekatera naša

območja, kot Krško polje, kraj ob Sotli, Gornja Savinjska dolina in Kočevska so ostali skoraj popolnoma brez živine, drugod pa se je njeno število močno skrčilo.

OD LETA 1945 DO SEDAŠNJE SKRBE ZA PONOVO POVZDIGO ŽIVINOREJE

Leta 1948 je Slovenija uvozila iz Švice 47 plemenjakov sivorjave in simentalce pasme in 64 sivorjavih krav in telic. Od 1. 1950 do 1955 smo uvozili iz Švice že 7 sivorjavih plemenskih bikov, iz Avstrije 30 pincgavcev, 24 sivorjave pasme in 27 simentalce. To živino so porazdelili po središčih za umetno osemenjevanje v Ljubljani, Celju, Ptuj in Murski Soboti ter državnim posestvom; okrog polovice pa kmečkim delovnim zadrugam in tistim kmetijskim zadrugam, ki so bile že znane kot rejska središča. S temi uvoženimi živalmi je bila dana podlaga za uspešno delo pri odbiiri (selekciji) goveje živine. Do leta 1952 so vodila molzno kontrolo samo državna posestva, ki pa so jim hitro sledile tudi posamezne zadrug, tako da je bilo leta 1952 pod kontrolo 4082 krav z letnimi molznimi zaključki, leta 1954 skoraj 15.000 krav, leta 1955 pa je bilo pod kontrolo že 22.000 krav, ki so dale več kot 52 milijonov litrov mleka. Leta 1954 so začeli kontrolirati maščobo mleka, letos pa tudi krmne obroke.

UMETNO OSEMENJEVANJE — POMEMEN UKREP ZA IZBOLJŠANJE ŽIVINOREJE

Prvotni namen umetnega osemenjevanja je bil, zatrepi spolne okužbe in povečati plodnost. Leta 1953 se je umetno osemenjevanje že močno razširilo, v Sloveniji je bilo osemenjenih 13.620 krav, v 1954. letu pa 25.854 krav in telic. Podobno kot drugo pospeševalno delo, se je tudi umetno osemenjevanje razmahnilo potem, ko so živinorejski strokovnjaki pri okrajnih zadrugah zvezah razvili dejavnost za napredek živinoreje in zlasti po letu 1952, ko so pre-

nesli pospeševalno delo na zadružno organe. Ti se posebno v zadnjem času trudijo, da bi izboljšali krmno osnovo, ker sedanja kakovost sena ne ustreza za proizvodnjo mleka. Živinorejska pospeševalna služba močno propagira gradnjo provizornih in trajnih silosov, gradnjo gnojšč in gnojničnih jam, priporoča setev detelje in drugih krmnih rastlin, izboljšanje travnikov, sušenje sena na ostrveh itd. Rejni smoter pri vseh naših glavnih pasmah je: povečanje mlečnosti, pri čemer igra precejšnjo vlogo tudi individualno krmljenje krav po proizvodnosti.

Za konec naj še omenimo, da je naša živinorejski službi uspelo zatrepi glavni bolezni živine, to je Bangovo bolezen in govejo tu-

berkulozo. Veterinarskemu zavodu je uspelo, da so odstranili s Tolminskega zadnjo okuženo kravo, kar je uspeh, ki se ne morejo z njim ponasati niti bolj napredne države. Podoben uspeh je dosegla veterinarska služba tudi pri prašičih. Od leta 1951 preizkušamo v naši republici tudi vzrejo živine v cenejših odprtih hlevih, pri čemer so nekatera posestva — Crnelo — dosegla prav lepe uspehe. Letos bodo uvedli odprte hleve še na šestih državnih posevstvih, saj so dosedanje izkušnje reje v odprtih hlevih pokazale, da je prireja mlade živine v odprtem hlevu ista kot v zaprtim toplim hlevu. Reja v odprtem hlevu ni pokazala negativnih posledic, nasprotno, živali so bolj krepke in pravilnejših oblik.

IZ NAŠE INDUSTRIJE RADIJSKIH SPREJEMNIKOV

Znižanje cen omogoča povečanje proizvodnje

Ob deloma napihnjeni konjunkturi naša industrija zadnja leta ni imela skrbi, kako predelati svojo proizvodnjo, in je lahko celo poljubno določala. Ko pa smo letos nadaljnji razvoj proizvodnje bolj obsejati, so se pojavile v mnogih industrijskih strokah težave pri realizaciji. Mnogi komercialisti, ki so bili vajeni, da kupec išče prodajalca in moleduje za blago, se v tem novem položaju kar niso mogli znajti in so začeli govoriti o nekakšni krizi, o potrebi administrativnih ukrepov, da se olajša prodaja in podobno. Le v redkih podjetjih so bili pripravljeni na to spremembo pogojev pri prodaji. Spoznali so, da je treba znižanjem cen olajšati prodajo izdelkov in s tem zagotoviti normalen potek ali celo povečanje proizvodnje.

Izkušnje teh podjetij, ki so se o pravem času odločila prilagoditi cene tržnim pogojem in kupni moči prebivalcev, izkriščujoč že dosežene prihranke v proizvodnih stroških, so zgovorno pokazale, da se trg po znižanju cen kaj kmalu spet odpre. Druga podjetja, ki so se nepravilno zanašala na novih pogojih, pa so šele zdaj začela razmišljati o reviziji kalkulacij in o potrebi prihrankov pri stroških, ki naj omogočijo to znižanje.

Najhujši zastoj v prodaji so letos doživela podjetja industrije gradbenih strojev, ki so cene svojih izdelkov prav občutno znižala. To pomenite je le deloma omogočila ukinitve prometnega davka na te stroje. Tudi več drugih podjetij strojne in kovinske industrije se je odloči-

la za pocenitev. Od tekstilnih podjetij so le nekateri večje tovarne šle na pot znižanja cen, druge pa še oklevajo. Vendar se bodo morale k temu prej ali slej odločiti. Bombažna preja se je na trgu že pocenila, kar bo postopno prišlo do izraza tudi v določeni pocenitvi bombažnih tkanin.

Najobčutnejši pocenitev pa zaznamujemo v industriji radijskih sprejemnikov. Podjetje Telekomunikacije, ki je zadnja leta navzile konjunkturi držalo nespremenjene cene, je v avgustu objavilo znižanje cen radijskih sprejemnikov »Vesna« od 37.000 na 22.000 din ter sprejemnikov »Savica« od 46.000 na 39.000 din, hkrati pa je podaljšalo garancijsko dobo za svoje sprejemnike na 12 mesecev. Ta pocenitev je rezultat trajnega prizadevanja

Obeta se obilen pridelek

V gornji Vipavski dolini bo za 20% nad povprečnim

Grozdje zaradi lepega sončnega vremena v Primorju lepo zori. Ponekod v prisojnih legah, kjer trte niso probožene, so ga že začeli trgati. Sodijo pa, da se bo začela na splošno trgati vzhle hladni pomladi in poletju kot običajno konec septembra oziroma v začetku oktobra.

V splošnem pridelek zelo dobro kaže (razen v obalnem pasu slovenske Istre, kjer je trte lepo močno napadla peronospora). Vinogradniški strokovnjak inž. Dušan Terčelj iz Vipave sodi, da bodo v gornji Vipavski dolini pridelali okrog 20 odstotkov več grozdja kot v povprečni letini. Nekoliki manjši, toda v celoti še vedno povprečen, naj bi bil pridelek na srednjem in spodnjem Vipavskem, kjer je letošnja toča v nekaterih vinogradih potokla tudi do tritretin grozdja.

Tudi v Goriških Brdih menda že nekaj desetletij niso imeli tako dobre letine, kot se obeta letos. Po mnenju strokovnjakov bodo na hektar površine pridelali letos v goriškem okraju povprečno 6 tisoč kg grozdja oziroma 42 hektolitrov vina. Povprečje v srednje dobrih letinah cenijo na 5 tisoč kg grozdja, vtem ko je državno povprečje 4 tisoč kg.

Kot omenjeno so grozdje ponekod že začeli trgati. Kmetovalcem svetujemo, naj s trgatvijo nikar ne hitijo, saj grozdje v enem samem sončnem dnevu pridobi do en odstotek sladkorja, kar pomeni dve stopnji več alkohola v vinu. To je tembolj važno, ker je spričo sedajne prenasičenosti trga opaziti, da grede najlaže v denar vina, ki vsebujejo nad 11 odstotkov alkohola. Ko bo grozdje dovolj zrelo za trgatve, bo to kot vsako leto sporočil pridelovalcem ustrezen odbor OZZ v Novi Gorici. Kemične analize kažejo, da vsebujejo nekatere sorte sedaj že od 18 do 20 odstotkov sladkorja, večina grozdja pa 14 odstotkov. Do trgatve bi moralo grozdje vsebovati vsaj 17 odstotkov sladkorja (to je dobrih 10 odstotkov alkohola v vinu). M. D.

V ptujskem okraju lepo skrbe za invalide

Po podatkih občinskih referentov za delo in delovna razmera je v ptujskem okraju 614 volnih in mirnodobnih invalidov. Vprašanju zaposlitve le-teh in usposobitve za primerne poklice posveča Svet za delo in delovne odnose pri OLO Ptuj vslo pozornost. Svet je na svoji zadnji seji sklenil ustanoviti posebno komisijo, ki bo proučila možnosti zaposlitve invalidov v raznih gospodarskih organizacijah, ker je precejšnje število invalidov brez zaposlitve. Prav tako se bo omenjena komisija zanimala za učna mesta v obrtnih delavnicah, kjer bodo invalidi in za delo manj sposobne osebe lahko delali. Drugi komisiji je svet dal nalogo, da čimprej ustanovi v Ptujju obrat, kjer se bodo lahko zaposlili izključno invalidi in za delo manj sposobni ljudje. S kakšno dejavnostjo se bo obrat bavil še ni natanko določeno.

V četrtek 13. t. m. je bilo za posredovanje dela v Ptujju sklicani tudi občinske referente za delo ter z njimi obravnavati vprašanje zaposlitve invalidnih delavcev. Referenti bodo v svojih občinah zbrali podatke o zmoglostih in željah teh ljudi, nakar bodo v zaželenih strokah zaposleni ali pa poslani na posebne tečaje. Razen tega je bilo na posvetovanju govora tudi o poklicni posvetovalnici, ki sedaj že posluje pri posredovanju dela. Posvetovalnica bi morala imeti za nemoteno delo svoje lastne prostore in upeti je, da jih bo v najkrajšem času tudi dobila, saj je njeno poslovanje velikega pomena.

Ljudsko revijo Prešernove družbe **OBZORNIK** dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

Novi izdelki finomehanike v Celju

Celjska strojna finomehanika »IDRO« ki ima nove obrate v Leskovecu, izdeluje več novih proizvodov. Tako so med drugim izdelali prototip avialni aparata, ki ga nameravajo izdelovati skupno v ljubljansko tovarno optičnih izdelkov. Finomehanika bo izdelovala mehanske in ostale kovinske dele merilne naprave. Celjsko podjetje fine mehanike je izdelalo tudi prve povečevalnike za snemne filme. Cenejši povečevalnik za 17.000 din, nekoliko drugačen za 17.000 dinarjev. Razen tega so izpopolnili svoj standardni izdelek — povečevalnik »IDRO« za filme 6x9. V njihovi delavnici so tudi izdelali prvi prototip manjše risalne glave za opremo zračnih mis. Slednje bi uporabljali za poskušanje. Tehnično vodstvo Strojne mehanike proučuje tudi možnosti za izdelavo nekaterih drugih prototipov, ki jih proučujemo na našem trgu.

Vedno širši razmah predvojaške vzgoje

Letos so v celjskem okraju imeli devet taborjenj — Odredi postajajo središče širokega izobraževanja in delovanja mladincev

Vse kaže, da bo potrebno v bližnji prihodnosti več pisati o oblikah, ki jih v zadnjem času dobiva predvojaška vzgoja pri nas. Delo z mladinci na različnih taborjenjih, v odredih, na tečajih postaja namreč važen činitelj v vzgajanju mladega človeka in dopolnjuje šolsko izobrazbo.

Letošnje taborjenje obveznikov predvojaške vzgoje v celjskem okraju je trajalo od 4. maja do 19. avgusta in se je od lanskega razlikovalo v tem, da je bilo namesto enega centralnega taborjenja za ves okraj skupno devet taborjenj. Prepuščeno je bilo namreč občinam, da to izvedejo po svojih možnostih. Taborilo je okrog 2800 mladincev in to predvsem iz kmečkih družin in deloma tudi iz delavskih. Uspeh letošnjega decentraliziranega taborjenja je neprimerno večji od lanskega: občine so se skupno z družbenimi organizacijami zavedle, da je predvojaška vzgoja pravzaprav njihova stvar in da se dajo tako doseči lepi uspehi.

Priprave v Kopru za komemoracijo ob 2. oktobru

Organizacije Zveze borcev na področju koprskе občine se pripravljajo na tradicionalno počastitev žrtve fašističnega nasilja, ki je vsako leto 2. oktobra. Tega dne pred dvanajstimi leti so namreč fašistični zavojevalci med ofenzivo pobili in odgnali v internacijo precejšnje število ljudi s področja sedanje koprskе občine. O svečanosti ob 2. oktobru je razpravljal na svoji redni seji tudi občinski odbor Zveze borcev, ki je priporočil krajevnim organizacijam, naj tudi letos lepo urede spomenike in spominske plošče, na dan svečanosti pa naj organizirajo polaganje vencev in cvetja ter spominske govore.

Na seji so govorili tudi o nekaterih drugih aktualnih nalogah. Med drugim so priporočili članstvu, naj pomaga drugim organizacijam pri tolmačenju izpolnjevanja obveznosti družbenega plana ter naj spremlja delo in razvoj otrok padlih borcev. Predvsem so naglasili, naj članstvo nadzira, če vsi otroci padlih borcev prejemajo podpore, ki jim pripadajo, hkrati pa naj jim pomagajo pri učenju in pri usmerjanju v poklice. O teh nalogah in sploh o načrtih za delo pozimi se bodo pogovorili tudi na bližnjem sestanku tajnikov in predsednikov krajevnih organizacij Zveze borcev.

Na seji so razpravljali tudi o delu komisije za zbiranje zgodovinskega materiala. Težišče dela te komisije je trenutno na obno-

vihi hiše v Gabrovici, kjer je bila med vojno partizanska tiskarna. Vse kaže, da bodo v obnavitvenim deli začeli že letos. Komisija za zbiranje zgodovinskega materiala je tudi predlagala občinskemu odboru, naj bi razglasili 2. oktober za občinski praznik koprskе občine. Njen predlog bo odbor verjetno sprejel na enem izmed prihodnjih sestankov.

Velik odziv krovodajalcev

Okrajni odbor Rdečega križa v Kopru je te dni razpravljal o rezultatih raznih letošnjih akcij in o prihodnjih nalogah. Najbolj uspešna je bila krovodajalska akcija na področjih Divače, Sežane, Pivke in Postojne. Samo v sežanski občini se je prijavilo nad 750 krovodajalcev, od vasi pa je treba omeniti predvsem Tomaj, Vrhe, Vrabče, Jabolce in Veliko Polje. Uspela je tudi akcija za razdeljevanje pomoči socialno ogroženim, saj so bili ob sodelovanju množičnih in družbenih organizacij deležni pomoči res najbolj potrebni.

Ko so razpravljali o načrtih za jesen in zimo, so sklenili organizirati več tečajev za zdravstveno prosvetljevanje mladine, gospodinske tečaje ter delavske menze, v katerih bi brezplačno delili mleko. Organizirali bodo tudi zbiranje prispevkov za zimsko pomoč za malčke, gojence po mladinskih domovih in za partizanske sirote.

Smoter predvojaške vzgoje, ki je dolžnost vseh mladincev od 17. do 20. leta, je v prvi vrsti moralno politična vzgoja in ne samo vojaška vzgoja, kakor mislijo nekateri. Pokazalo se je, da rezervni oficirji, ki jim je prepuščeno delo z mladinci po vojaški plati, nimajo dovolj pedagoških sposobnosti. Oni sicer dosegaajo v vojaški vzgoji zadovoljive uspehe, manjka pa jim ravno tistega širšega prizadevanja, ki zadeva celotno osebnost mladincev.

Cesto je taborjenje prvi kraj, kje se mladi ljudje — zlasti z dežele — vključujejo v kolektivno življenje.

Nekateri ljudski odbori so prav dobro organizirali taborjenja in so pripravili tudi dobra predavanja.

Da bo imelo delo z mladinci neko kontinuiteto, so po navodilih uprave za predvojaško vzgojo začeli ustanavljati odrede pri posameznih občinskih ljudskih odborih. Naloga teh odredov bo, da bodo — po programih, ki jih bodo pripravili ljudski odbori — sodelovali na občinskih praznikih, na različnih proslavah, akcijah in podobno. Lep primer take akcije je že pokazal odred v Šoštanj ob poplavi, ko so mladinci reševali v tovarni usnja.

nizirali izobraževalne tečaje za tiste mladince, ki nimajo zadosti šolske izobrazbe. (V nekaterih področjih celjskega okraja je še vedno precejšen odstotek neplemenitih)

Mladina iz večjih industrijskih podjetij se ni udeležila taborjenj. Kjer imajo namreč dovolj sredstev in predavateljev, so organizirali tako imenovane industrijske učne centre. Takih centrov je na področju celjskega okraja devet. Dvakrat tedensko se mladina zbira, poslušajo predavanja in se učijo.

Ponekod so začeli misliti tudi na center izvenarmijske vzgoje ali nekatere klubske prostore, kjer bi imele prostor za svoje delo vse organizacije, ki se ukvarjajo s tem predmetom. Celjska občina je obljubila, da bo prihodnje leto začela graditi poslopje, kjer bo središče dela vseh organizacij in društev izvenarmijske vzgoje, od Rdečega križa in Protiletalske zaščite do odredov.

Gasilsko slavje v Celju

Celje, 17. sept. — Na celjskih ulicah je bilo večerj dopoldne nenavadno živahno. Več sto gasilcev z območja mestne občine je sodelovalo pri veliki gasilski vaji na Titovem trgu v Celju, ki so jo priredili v okviru proslave 85. obletnice delovanja prostovoljnega gasilskega društva Celje. Vajo je z velikim zanimanjem spremljalo več tisoč ljudi. Po vaji je izpred železnice postaje krenil po ulicah spravo, v katerem je bilo več sto uniformiranih gasilcev, gasilk, pionirjev ter dolga vrsta gasilskih avtomobilov. Zjutraj je bila v Celju v počastitev jubileja 85. obletnice slavnostno seja gasilskega društva.

Nova sezona za ljudsko prosvetno delo

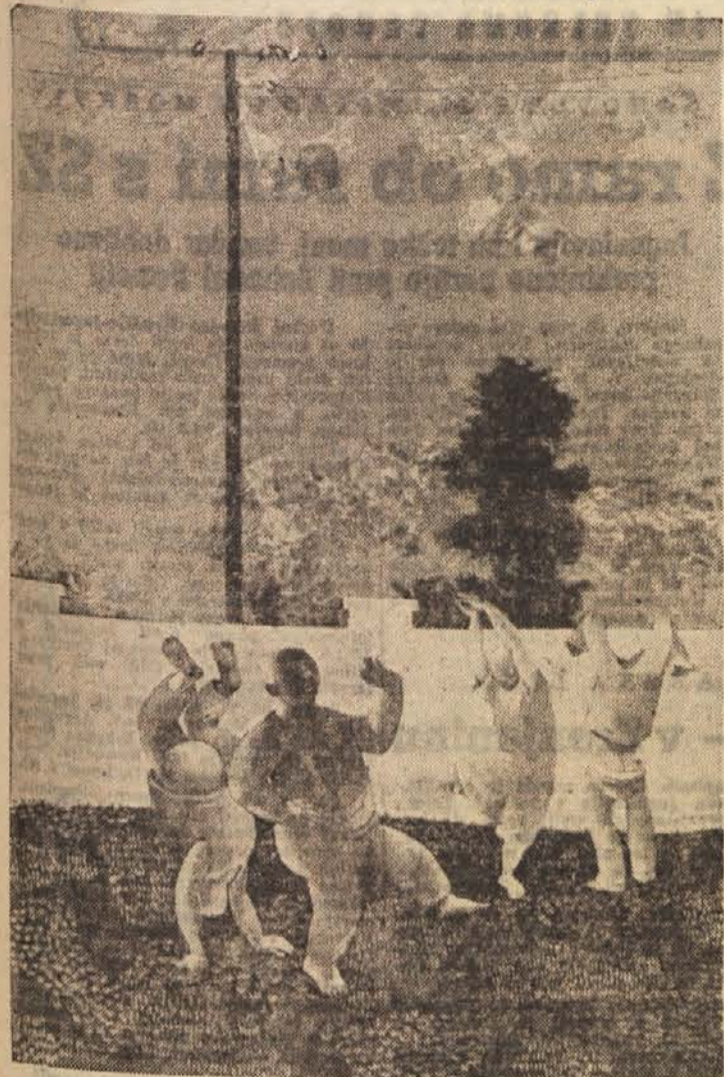
Pred dnevi je zasedal občinski svet »Svoboda« in prosvetnih društev v Novem mestu. Namen zasedanja je bil predvsem pogovoriti se o tem, kdaj in kako bodo izvedla prosvetna društva občne zbornice in kako jim bo pomagal svet pri tem in pri vsem njihovem bodočem delu.

Z vsemi predsedniki in tajniki prosvetnih društev bo imel svet posvetovanje v Novem mestu, ki bo v nedeljo 30. t. m. dopoldne. S predstavniki društev bodo razpravljali predvsem o vsebini dela v bodoči sezoni 1956/1957.

Ze ob začetku sezone, t. j. takoj po občnih zborih, ki naj bodo do 15. oktobra, se bodo pričeli pripravljati na občinski praznik 29. oktobra in na občinski ljudskoprosvetni festival, ki bo marca 1957. leta.

Upravni odbor SGP »GORENJC« — Radovljica, razpisuje mesto **RAČUNOVODJE** Pogoji: srednja strokovna izobrazba s petletno prakso v knjigovodstvu - komercialni stroki ali naziv strokovna izobrazba z desetletno prakso v knjigovodsko-komercialni stroki. Plača po tarifnem pravilniku. Poudarje z življenjskom opisom dosedanjega službovanja pošljite na upravo podjetja do 27. septembra 1956. V službo sprejemamo tudi **GRABENEGA TEHNIKA** s pooblastilom za odgovorno vodjo visokih gradenj, in **4 KVALIFICIRANE ZIDARJE** Pošljite pismene ponudbe ali se oglasite v tajništvo podjetja.

IZ MODERNE GALERIJE:

Krsto Hegedušič: Optimisti

NOVE KNJIGE

Pirennova: »Zgodovina Evrope«

V novejši zapadnoevropski zgodovinski literaturi je malo tako zvenelih imen, kakor je Pirennova. In vendar je ta belgijski zgodovinar pri nas skoraj docela neznan in neupošteván pri naših zgodovinarjih. Čeprav je Pirenne svoja številna in pomembna zgodovinska dela pisal z meščansko liberalnega stališča, mu je le treba priznati izrazit smisel za realno pojmovanje zgodovine, v nemajhnih meri pa tudi napredne poglede.

prvo razpravo v »Spomenikih« Belgijske Akademije. Zgodovino je proučeval predvsem s stališča gospodarskih in družbenih odnosov. Zlasti se je poglobljal v belgijsko narodno zgodovino, napisal celo vrsto razprav o posameznih mestih v srednjem veku, tiskal obsežno »Zgodovino Belgije« (do prve svetovne vojne štiri knjige z dogodki do leta 1648, po vojni pa še tri zvezke, z dogodki do leta 1914), posebej pa je študiral agrarno obdobje za časa Karolingov. Izmed ostalih del omenjam še obsežno študijo »Mohamed in Karel Veliki«, ki je ostala v rokopisu in jo je objavil po očetovi smrti njegov sin Jacques. »Spomine na ujetništvo v Nemčiji« (1920) in pa delo »Les villes du Moyen Age« (1927), ki izide v kratkem v slovenščini.

Sedaj pa še nekaj besed o »Zgodovini Evrope«. Nastala je v Nemčiji med leti 1916-1918, ko je bil ujetnik oziroma interniranec. Pirenne je bil namreč na intervencijo najvplivnejših osebnosti tistega časa (števila akademije, Wilson itd.) iz ujetniškega taborišča izpuščen in interniran. Se v taborišču v Holzmindenu se je začel učiti ruski in je tam imel predavanja iz gospodarske zgodovine Evrope, ki jih je poslušalo kakih 300 ruskih študentov-ujetnikov. Tam je zaslužil zvezo med muslimanskimi osvobodilci po Mohamedovi smrti in gospodarskimi in družbenimi oblikami, ki so od 8. do 11. stoletja nastale v zapadni Evropi. Obenem je prišel na misel, da bi napisal v temeljnih potezah zgodovino Evrope od prvega dvajsetletja do sedanjosti.

Henri Pirenne se je rodil v belgijskem Verviersu 23. decembra 1862 leta. Zgodovino je študiral v Liegu, Berlinu, Leipzigu in v Parizu. Ze zgodaj ga je posebej pritegnil srednji vek. Kot profesor je deloval v Liegu in Gandu. Kljub svoji izredni tolerantnosti, ki veže tudi iz njegovih del, je bil zaveden Belgijec in eden poglavitnih nosilcev odporniškega gibanja med prvo svetovno vojno, tako da so ga Nemci imeli dve leti interniranega v Jeni in potem v Kreuzburgu na Thürinškem. Po vojni se je njegovo znanstveno delovanje močno razmahnilo, postal je eden najbolj znanih strokovnjakov za zgodovino v svetu in si ustvaril širok krog učencev. Umrl je 24. oktobra 1935 leta. Njegovo delo je kaj obsežno. Ze dvajsetleten je tiskal svojo

pada antične civilizacije do naših dni. V Kreuzburgu je v začetku 1917 leta začel pisati to delo, ki ga pa po vrnitvi v domovino ni nadaljeval, čeprav pomeni eno najuspešnejših njegovih obsežnih študij. Tako se je zgodilo, da je obdelal le srednji vek. Dela, ki je ostalo fragment, sam sploh ni izdal. Sedanja zagrebška izdaja obsega čez 450 strani večjega formata in je razdeljena na devet poglavij (Konec rimskega sveta na zahodu, Doba Karolingov, Fevdalna Evropa, Boj za investituro in Križarske vojne, Formiranje meščanstva, Začetki zahodnoevropskih držav, Prevlada papeštva in Francije v 13. stoletju, Evropska kriza in Renesansa in reformacija) s številnimi podpoglavji. Delo je pisano izredno živahno in s svojevrstnimi prijemi. Prevedel ga je mladi hrvatski zgodovinar dr. Miroslav Brandt, ki je na koncu knjige obširneje spregovoril tudi o piscu in njegovem delu.

BELEŽKE

Lep uspeh jugoslovanskih glasbenikov

Na letošnjem salzburškem festivalu je že vnaprej vzbujalo veliko zanimanje sodelovanje Ansambla zagrebških solistov, ki si je s številnimi turnejami po tujini pridobil izredno lep mednarodni sloves. Tako veliko zanimanje kakor za zagrebške soliste je bilo v Salzburgu samo še za koncert Rafaela Kubelika z dunajskimi filharmoniki. Zagrebški solisti so letos dobili priznanje občinstva in kritike, ki je navajena na najvišjo raven glasbene reprodukcije in ki pomeni zelo strog avditorij. Kot solista sta na koncertu nastopila Antonio Janigro in Rudolf Klepač. Klepač je tokrat na salzburškem festivalu že tretjič nastopil kot solist, njegov nastop pa sta salzburška in dunajska kritika ocenili kot izredno umetniško doživetje.

Konferenca književnikov azijskih dežel

Konec avgusta je bil v Delhiju sestanek književnikov iz Burme, Indije, Nepala, Vietnama in Severne Koreje. Književniki iz Japonske, Indonezije, Pakistana in Ceylona, ki na posvetovanje niso mogli poslati svojih zastopnikov, so prirediteljem poslali pozdravna pisma. Sestanek je odprl Krišna Menon. Smoter tega in podobnih posvetovanj je, kakor je bilo poudarjeno v glavnem referatu, boljše spoznavanje in ocenjevanje književnega ustvarjanja raznih azijskih dežel. Seveda pa tega posvetovanja ni mogoče vzeti kot poskus ločevanja azijske književnosti od književnosti na Zahodu. Na sedanku je bil sprejet predlog indijskih književnikov, da bo še v letošnjem letu sklicana velika konferenca književnikov iz vseh azijskih dežel, kamor bodo po-

Pianistka Monique de la Bruchollerie

slej abonmajskega koncertnega življenja niso poznala. Kjer pa živi glasbo ljubeče občinstvo, tam bo brez dvoma koncertno življenje nepogrešljiv del splošnega kulturnega življenja v tistem kraju. Tov. Igor Andrejčič nam je povedal razne želje, ki jih goji Koncertna direkcija. Predvsem bi radi, da bi mrežo stalnih koncertov razširili na takšne kraje, kot so Jesenice, Trbovlje, Hrastnik, Kranj, Tržič, Kamnik, Novo mesto in druga industrijska središča, vendar za to trenutno ni posebnega upanja, ker je premalo ljudi in gmotnih sredstev. Če bi v teh krajih pridobili stalno publiko, bi bile tu velike možnosti za prirejanje koncertov in

likovna razstava v Besançonu. Tri pomembne razstave so bile odprte v začetku tega meseca v Besançonu. Med njimi je prav gotovo najpomembnejša razstava, ki vsebuje okoli 150

bi lahko v teh mestih dali šest do deset koncertov na leto. Kakor smo izvedeli, je najpomembnejši uspeh v Mariboru, Celju in Ptujju ta, da zahaja na koncerte zlasti mladina, to se pravi, popolnoma novo koncertno občinstvo. Zanimivo je, da so poslušalci rajši iz tistih vrst, ki nimajo kake posebne glasbene izobrazbe, temveč so bolj njeni ljubitelji, ki se želijo seznaniti z glasbenimi deli, jih poslušati ter uživati.

Na naše vprašanje, kaj bi bilo treba napraviti za mesta, kjer še ni rednega koncertnega življenja, je tov. Andrejčič dejal, da bi bila najprimernejša oblika povezati se s prosvetnimi činiteļji, s Sveti za prosveto in kulturo pri okrajih in občinah, s Svobodami in z drugimi prosvetnimi društvi. Le-ta naj bi zagotovila minimalno gmotno podporo za kritje primanjkljaja, ki je tako rekoč nujen skoraj pri vsakem koncertu. Takšno podporo daje na primer v Mariboru Svet za prosveto in kulturo, medtem ko Ljudska prosveta v Celju žrtvuje tudi 20.000 dinarjev za posamezen koncert.

Preostalo nam je še zadnje vprašanje o letošnjem programu. Le-ta obsega devet koncertov v dveh kvalitetno enakovrednih abonmajih, ki jih bo izvedlo po sedem domačih in tujih solistov

Likovna razstava v Besançonu

Tri pomembne razstave so bile odprte v začetku tega meseca v Besançonu. Med njimi je prav gotovo najpomembnejša razstava, ki vsebuje okoli 150

Spominska plošča dr. Avgustu Pavlu

Ob desetletnici smrti dr. Avgusta Pavla bo Klub kulturnih delavcev Pomurja odkril spominsko ploščo na njegov rojstni hiši na Cankovi. Pokojni Pavel je bil ves čas svojega plodnega znanstvenega in umetniškega ustvarjanja na Madžarskem, kjer je Pavel preživel večino svojega plodnega življenja.

O Pavlovem življenju in delu bo govoril ob odkritju plošče publicist Franc Sebančič. Septembrska številka revije Svet ob Muri bo prinesla daljši esej o Pavlu, njegovo madžarsko pesem v slovenskem prevodu in bibliografijo njegovih pomembnejših prevodov iz slovenske literature v madžarsčino. F. Z.

HEMINGWAY V EVROPI

Ernest Hemingway se je pripeljal na obisk v Evropo. Na tiskovni konferenci v Parizu je povedal, da se namerava sestati s Picassom in Massonom, nato pa se bo pred odhodom v Svico in Italijo ustavil na Azurni obali. Kasneje bo morda šel na lov v Južno Afriko. O svojem sedanjem delu in načrtih ni hotel povedati kaj natančnejšega, dejal je le, da je napisal tri nove romane, in sicer dva o drugi svetovni vojni, tretjega pa o pustolovčinah v Afriki.

Dvoje filmskih biografij

»Frederic Chopin«

Ce se je ubogi Chopin zaradi »Nepozabne pesmi« obrnil v grobu, je »zasluga« poljskega filma Frederic Chopin, da se je njegovo telo vrnilo v prvoten položaj. In če smo pri Nepozabni pesmi skušali opravičevati hollywoodske filmarje, češ da so samo iz komercialnih razlogov naredili iz Chopina salonskega leva, ki tekmuje z Lisztom za ljubezen Sandove in za naslov najboljšega pianista Pariza, kot tekmujejo dandanes ameriški mladeniči v rugbyju, potem tudi za njegove sonarodnjake ne najdemo opravičila. S tem še seveda ne trdimo, da Chopin ni bil povezan s poljskimi revolucionarji; tudi daljnovidnost njihovih ruskih kolegov, ki so zahtevali, da se upor v Rusiji poveže s podobnimi gibanji v posebni Poljski in drugih evropskih državah se nam ne zdi povsem nemogoča. Režiserju Aleksandru Fordu oziroma scenariju filma »Frederic Chopin« očitamo samo njuno pretirano in patetično revolucionarno vneto, spricho katere sta pozabila, da je bil Chopin predvsem izmeniten skladatelj in nič slabši pianist. Iz tega zgrešenega koncepta izvirajo domala vse druge napa-

ke poljskega filma, ki sploh ni prikazal Chopinovega ne človeškega ne umetniškega razvoja od nadarjenega slušatelja Akademije za glasbo do priznanega glasbenika. Z rednimi izjemami je igra vseh igralcev patetična, privzdignjena, kajti sicer bi bila v očitnem nasprotju s skoraj simboličnim scenarijem.

Ponesrečeni »Atila«

Ze ob premieri filma »Vaš zvesti Blake« smo zapisali, da bi moral biti prepovedan vsaj za mladino, za kar bi morala poskrbeti cenzurna komisija. Tolkolk bolj pa velja ta naš predlog za italijanski film »Atila«, ki bi moral biti po našem mnenju prepovedan za vse jugoslovanske državljanke ne samo do osemnajstega, pač pa kar do osemdesetega leta. Za nas je važno vprašanje, zakaj je prišel ta pohabljen film, brez slehernih tako filmskih kot umetniških kvalitet in z očitno politično tendenco (paralela Atila - nevarnost z Vzhoda se sama po sebi vsiljuje) na spored naših kinematografov. Prosimo vse prizadete, da nam na to vprašanje odgovorijo.

Zarko Petan

France Godéc: Melone

riš in slik Fragonarda in je bila prirejena v zvezi a 150-letnico slikarjeve smrti. Druga razstava prikazuje retrospektivno Gromairova dela, tretja pa so stik, kipov in tapiserij, ki jih je posodil Muzej moderne umetnosti iz Pariza.

nja na Madžarskem, vendar ni nikoli zatalji svoje narodnostne pripadnosti. Snov za svoje jezikovno in etnografsko delo je črpal v glavnem iz Prekmurja in Pomurja. Po osvoboditvi je bil pripravljena vrniti se v Slovenijo, vendar ga je zadela smrt, še preden je mogel uresničiti svoj namen. Ob tej zasluženi svečanosti moramo poudariti zlasti dva Pavlovi odkliki; njegove nemajhne prispevke za jugoslovan-

KONCERTI IN OBČINSTVO

PABERKI IZ DELA KONCERTNE DIREKCIJE SLOVENIJE ZA NOVO SEZONO

Te dni nismo samo v znamenju bližajoče se jeseni, temveč tudi v znaku priprav za novo kulturno sezono, ki bo spet razgibala Ljubljano in ji dala, tisti svojski pečat, kakršnega imajo redka mesta v svetu s tako majhnim številom prebivalcev. Tudi v prostorih Koncertne direkcije Slovenije se pripravljajo na novo sezono. »Vzvež« pri blagajni nam priča, da vse bolj raste zanimanje za koncertno življenje in da le-to ni več samo prednostna pravica kakih izbranih krogov, temveč vse širša potreba. Ta simpatična poteza našega kulturnega življenja bi pač nikdar ne prišla do izraza, če za to poklicane ustanove ne bi sistematično privlačile v koncertne dvorane najširših plasti prebivalstva. Povedati je treba, da je koncertna abonmajska politika tako rekoč predra jez, ki je ločil doslej mnogokrat glasbeno neljubozna občinstvo od koncertnih dvoran. Abonmaj, ki so pri nas v gledališču že dolgoletna tradicija, so se lepo uveljavili tudi v glasbenem življenju ter mnogo pripomogli k temu, da glasba ni več torišče posameznih sladokuscev in poznavalcev, temveč tudi pravih ljubiteljev. Letošnji odziv na abonmajske koncerte je izredno velik. To je treba pripisati predvsem dostopnim cenam, visoki ravni koncertov iz prejšnjih sezon in privlačnim imenom koncertantov.

Ob tej priliki smo se z upravnikom Koncertne direkcije tov.

Igorjem Andrejčičem razgovarjali o problematiki te kulturne ustanove. Slovenska Koncertna direkcija je ena od koncertnih direktij, ki poslujejo po posameznih ljudskih republikah, ter ima kot prvo svojo nalogo, da prireja koncerte na svojem področju. Njena naloga potemtakem ni le prirediti koncerte v Ljubljani, marveč tudi izven nje, v večjih mestih in industrijskih središčih, ker se s tem opazno dviga splošna kulturna raven in še posebej glasbena razgledanost. Glavni problem je slej ko prej v odnosih občinstva do koncertov in ta je bil, kot vse kaže, doslej razmeroma ugodno rešen in je zanimanje občinstva za koncerte še vedno v stalnem porastu. Največ uspeha je imela Koncertna direkcija doslej v Mariboru, v Celju in v Ptujju. Sodelavci direkcije v teh mestih so si pridobili že toliko splošnih izkušenj in organizacijske spretnosti, da je Koncertna direkcija lahko pridobila stalno občinstvo in ga vezala na abonmaje. Kaj to pomeni, si lahko predstavljamo le tisti, ki ve, da ta mesta v glavnem do-

bi lahko v teh mestih dali šest do deset koncertov na leto.

Kakor smo izvedeli, je najpomembnejši uspeh v Mariboru, Celju in Ptujju ta, da zahaja na koncerte zlasti mladina, to se pravi, popolnoma novo koncertno občinstvo. Zanimivo je, da so poslušalci rajši iz tistih vrst, ki nimajo kake posebne glasbene izobrazbe, temveč so bolj njeni ljubitelji, ki se želijo seznaniti z glasbenimi deli, jih poslušati ter uživati.

Na naše vprašanje, kaj bi bilo treba napraviti za mesta, kjer še ni rednega koncertnega življenja, je tov. Andrejčič dejal, da bi bila najprimernejša oblika povezati se s prosvetnimi činiteļji, s Sveti za prosveto in kulturo pri okrajih in občinah, s Svobodami in z drugimi prosvetnimi društvi. Le-ta naj bi zagotovila minimalno gmotno podporo za kritje primanjkljaja, ki je tako rekoč nujen skoraj pri vsakem koncertu. Takšno podporo daje na primer v Mariboru Svet za prosveto in kulturo, medtem ko Ljudska prosveta v Celju žrtvuje tudi 20.000 dinarjev za posamezen koncert.

Vse koncerte na podeželju spremljajo tudi razne tehnične težave. Tako so na primer samo v Mariboru, Celju in v Ptujju na razpolago primerni koncertni klavirji, brez česar seveda koncertno udejstvovanje ni mogoče.

Koncertna direkcija Slovenije prireja predvsem komorne in solistične koncerte, opravlja pa tudi posredniške posle ter organizira za Ljubljano in Maribor tuje soliste in dirigente, za opero tužezemske goste, posreduje pa tudi gostovanja domačih koncertantov v druge republike in v tujino. Tako je v tej ustanovi vedno dovolj posla.

Na naše vprašanje o programu za bližnjo sezono nam je tov. Andrejčič povedal, da se v tem pogledu ravna po potrebah občinstva s posebnim ozrom na pravilno programsko politiko in na zaključeno podobo celotne sezone. Znano je na primer, da ljudje najrajši poslušajo klavir in morda še violino, mi pa skušamo, je dejal tov. Andrejčič, usmeriti njihovo zanimanje tudi na druge instrumente: violončelo, pevske koncerte in na koncerte komornih ansamblov. Lani je bilo okrog 200 koncertov, ki jih je obiskalo kakih 80.000 poslušalcev. Takšna velikkanska številka bi ne bila mogoča, če ne bi bile, kot smo že poudarili, cene vstopnic tako nizke zaradi pravilne kulturne politike ljudske oblasti. Nikjer na svetu namreč ni mogoče za sorazmeroma tako nizko ceno poslušati tako izbrane programe. Zal je zanimanje za komorne koncerte pri nas še vedno mnogo premajhno. Za spremembo okusa občinstva v tem smislu bo treba še marsikaj storiti, sicer pa lahko trdimo, da je naše koncertno občinstvo zelo hvaležno visokim zahtevam, ki jih postavlja koncertantom.

Preostalo nam je še zadnje vprašanje o letošnjem programu. Le-ta obsega devet koncertov v dveh kvalitetno enakovrednih abonmajih, ki jih bo izvedlo po sedem domačih in tujih solistov

ter po dva domača in tuja komorna ansambla. Izvajalci so našemu občinstvu večidel dobro znani, nekaj pa je tudi novih imen, ki v mednarodnem koncertnem življenju uživajo zaslužen sloves. Koncerti so razporejeni takole:

Beli abonma: M. de Bruchollerie, pianistka iz Pariza; Jelka Stanič-Krekova, violonistka; Vladimir Ružđjak, baritonist iz Zagreba; Hilda Horak-Casova, pianistka; Halina Stefanska, pianistka iz Krakowa; Ljubljanski godalni kvartet; Henryk Szeryng, violonist iz Mehike; André Navarra, violončelist iz Pariza; Münchenski komorni orkester, dirigent Chr. Stepp.

Modri abonma: Nikita Magalov, ruski pianist; Igor Ozim, violonist; Gérard Souzay, baritonist iz Pariza; Karlo Rupel, violonist; Pina Buonomo, pianistka iz Neaplja; Trio Ebert z Dunaja; Olga Jovanović, pianistka iz Beograda; Pina Carmirelli, violonistka iz Rima; Zagrebški solisti z dirigentom Antonom Janigrom.

Izven abonmaja pa bodo predvidoma koncertirali Komorni orkester radia Zagreb z dirigentom Janigrom ali Remoortelom, pianistki Breda Rajhova in Dubrovka Tomšičeva in pianist Walter Gleseling. Koncertna direkcija bo izvedla tudi nekaj velikih glasbenih in gledaliških gostovanj, tako na primer gostovanje Dunajskih filharmonikov. (N.)

KNJIGE IN REVJE Prejeli smo v oceno

Josip Jurčič: Deseti brat. Roman. Ilustriral in opremil Guido Biralda. Založila Kmečka knjiga v Ljubljani 1956. Strani 336. — Prvakar je zaloba Kmečka knjiga poslala na knjižni trg novo izdajo »Desetega brata«, eno najpopularnejših knjig slovenske književnosti. Založnica je izdala ob 90-letnici prve izdaje tega romana, ki pomeni obtem pri domačem romanu in ki la dnasa ni izgubila svoje privlačnosti. To dokazuje vedno nove izdaje. Sedanja, ki je izšla v 3000 izvodih, je opremljena s številnimi ilustracijami priznanega slikarja Gvida Biralde. Te ilustracije se enakovredno pridružujejo dosežani in na svoj način ponovno odkrivajo miške to naše povesti.

Naša Sedmoletna. Leto IV. (1956). št. 9. — Najnovejši zvezek vodilne slovenske revije prinaša kratko uvodno študijo Marijana Lipovca o skladatelju Mariju Kogojcu. Boris Ziberl nadaljuje svojo razpravo »Umetnost in miselnost, ki se ni zaključena. Alfonz Gspan objavlja tretje nadaljevanje Cankarjevih pisem štefki in Albini Löffler. Leposlovje je skromno zastopano. Pesni objavljata Lili Novy (Danes) in Pavle Zidavec (Sam na vem, Doma, Smrt). Edino prgo te številke je prispeval Danilo Lokar pod naslovom »Ziviljenje do prokletec«. — V rubriki Knjižne ocene ocenjuje Bojan Štih roman Milena Krajinca »Zemlja se s nami premika«. Dr. Stane Mikuš je napisal Zapiske ob robu dveh umetniških monografij (Zdenko Kalin in Biko Debenjak). V gledališki rubriki piše Vladimir Kranj o Pirandellovem bicentniku IV. v izvedbi SNG iz Trsta. Tine Orel pa o celjskem gledališču v drugi polovici sezone. V rubriki »Refleksije« najdemo zapiske Ivana Potrča o mladinski književnosti.

Ekonomski revija. Leto VII. (1956). št. 5. Glasilo Zveze ekonomistov Slovenije, prinaša uvodnik ob letošnjem zboru delegatov Zveze ekonomistov Slovenije, nato pa referate na tem zboru in razpravo o njih. Sledijo še rubrike Potrčila. Ocene in Društvena poročila.

Bulletin scientifique. Izdaja Akademski svet FLRJ. Tome 31. junij 1956.

Objave univerze v Ljubljani. Št. 5. Ljubljana 1956. Izdaja rektorat univerze v Ljubljani. Strani 52.

Od ranega jutra do pozne noči NAS SPREMLJA GLASBA

V Mariboru je 700 otrok deležnih glasbene vzgoje

Jesenska sezona, ki se bliža, je spet pokazala, da je Maribor mesto, ki kaže iz leta v leto več razumevanja in zanimanja za glasbo. V tem se je podoba današnjega Maribora precej spremenila v primeri s predvojnimi. Mesto je v zadnjih letih pridobilo nekaj novih glasbenih ustanov, ki pomembno vplivajo na glasbeno vzgojo. Med te sodijo vsekakov stalna Opera, Mariborska filharmonija, Srednja in nižja glasbena šola in Koncertna poslovalnica, ki pripravi vsako sezono več uspešnih nastopov gostujočih skupin in umetnikov. Razen teh pa je nastalo več raznih vokalnih in instrumentalnih ansamblov, ki združujejo stotine in stotine pevcev in glasbenikov. Razen društev, ki imajo glasbene sekcije in pevске zbornice, je precej samostojnih pevskih zborov in instrumentalnih skupin. Začenši od cicibanov, za katere se posebno trudi KUD Jože Hermanko, pa preko mladinskih in obrtniških zborov do upokojencev, je veliko pevskih zborov in skupin, ki zanimajo iz leta v leto več priznanja. Med bolj znanimi pevskimi zbori so: operni, komorni zbor Rajka Sikoška, pevski zbor učiteljev in pevski zbori Svoboda, ki so skoraj vsi na dostojni višini. Razen profesionalnih instrumentalnih skupin je treba omeniti harmonikarski zbor pionirjev na Taboru, orkestre po društvih in ne nazadnje vojaško godbo, ki prispeva lep delež v glasbenemu življenju mesta. Zasluga njenega dirigenta je, da je Maribor dobil polprofesionalno opereto, ki je dolgo časa niso mogli obuditi k življenju.

Ki so že znani iz kavarn in gostišč, plešiš in koncertov. Ze na začetku sezone so mariborski glasbeniki iz vseh poklicnih ustanov in društev opozorili nase. Filharmonija je razpisala abomna, enako opera, glasbena šola je vpisala spet nekaj desetih novih učencev, KUD Hermanko vpišuje predšolske in šolske pevске zbornice pod geslom »Ciciban poje«, z vajami so začeli po raz-

Splitu, ki so pripravili Mariborčanom lep večer dalmatinskih pesmi in plesov. K pestremu sporedu glasbenih prireditev bodo kmalu prispevale svoje delež javne reprodukcije glasbenih šol, nastopi raznih zborov in instrumentalnih skupin, Koncertna poslovalnica pa tudi za to sezono pripravlja večje število gostovanj umetnikov in skupin iz drugih krajev države in inozemstva.

Ko je moški pevski zbor »Slava Klavora« gostoval na Primorskem

nih društvih. Jazz-glasbeniki so se predstavili z večerom zabavnih in plesne glasbe, vojaška godba se spet pripravlja na nov program operet. V mesto pa je prišlo tudi nekaj gostujočih skupin. Tako Estrada-Teater iz Budimpešte ter pevski zbor in folklorna skupina iz Solina in Vranjica pri-

Te dni se bodo oglasili iz šolskih razredov mladi glasovni učencev in dijakov. In ko bo človek te jesenske dni hodil po mariborskih ulicah, ga bosta iz vseh glasbenih ustanov, društvenih prostorov in mestnih hiš spremljala pesem in glasba od ranega jutra do pozne noči. —vd

Smrtna nezgoda motorista

Vedno številnejši so primeri prometnih nezgod, ki jih povzročajo vozniki, ki niso usposobljeni za upravljanje z motoriziranim vozilom, ki so brez vozniškega izpita in brez za to potrebnega vozniškega dovoljenja. Takšni vozniki si ali sposodijo motorno kolo, ali brez vednosti voznika-lastnika sedejo za volan in odpeljejo po cesti, ne da bi pri tem pomislili na posledice, do katerih lahko pride. Takšni vozniki vozijo običajno prehitro in se sploh ne ozirajo na prometne pogoje, ki jih pravzaprav sploh ne poznajo. Že nekaj dni je minilo, ko se je peljal z motornim kolesom po republiški cesti med Črno in Žerjavom v mariborskem okraju motorist Albert Skok. Za upravljanje z motornim vozilom ni imel potrebnega izpita in niti ne vozniškega dovoljenja. Vozil pa je z veliko hitrostjo in zelo neopretno. Med vožnjo je spregledal vse prometne znake, ki opozarjajo voznike na nevarnosti in podobno. Tako je pripeljal tudi v ovinek, ne da bi pred tem zmanjšal hitrost vozila. Seveda, zaradi pomanjkljivega znanja v upravljanju z motornim kolesom, ni mogel izvoziti ovinka in ga je tako z vozilom vrnil zaneslo čez cestni rob, kjer se je prevrnil. Pri nezgodi je dobil neprevlečni motorist hude telesne poškodbe in so ga takoj odpeljali v bolnišnico. Že nekaj dni po nezgodi pa je zaradi dobljenih telesnih poškodb podlegel. Ta nezgoda naj bi bila tovrstnim voznikom v opomin, kajti ni vse, če zna voznik premakniti vozilo z mesta. Potrebno je znati z njim tudi pravilno ravnati in voziti tako, da ne ovira varnostnega prometa.

nezgoda, predvsem če je to na ožji cesti, kjer običajno ni dovolj prostora za varno prehitvanje. V četrtki okrog polne je vozil po okrajni cesti iz smeri Podgorja proti križišču v smeri Kozine v koprskem okraju z tovornjakom polklicni voznik Jože Terčelj. Takoj za njim je vozil prav tako s tovornjakom voznik Lucijan Mavri. Oba sta prevržala s tovornjaki gramoz, vrhu katerega se je peljal tudi delavec. Ko se je prvi tovornjak prevrnil, križišče cest Podgrad-Kozina, je drugi tovornjak pričel prehitovati prednjega. Pri tem pa je bil voznik Mavri sila neupreviden. Pri zelo tesnem prehitovanju je zadel z desno stranjo kosererijo svojega tovornjaka v levo stran pred njim vozečega tovornjaka, ki ga je zaradi močnega sunka in teže tovora odrazil s ceste, kjer se je tovornjak prevrnil. Voznik Mavri tudi svojega vozila ni mogel po trčenju več obdržati na voznišču. Pri tem je zavozil na levo stran ceste in se prevrnil s tovornjakom v 1,50 m globok jarek ob cesti. Pri nezgodi sta bila dva delavca, ki sta se peljala na tovornjaki, hudo ranjena. Na obeh vozilih pa so ocačili za okrog pol milijona dinarjev škoda.

Nepravilno prehitvanje

Ni vseeno, kako prehitva voznik motornega vozila pred seboj vozečega drugega vozila. Vsaka najmanjša neuprevidnost je lahko povzroči hudo prometno

Kazalec velike ure na vzhodni strani stadiona JLA v Beogradu se je v 90 minutah igre nogometnih reprezentance Jugoslavije in Madžarske spet vrnil na začetno mesto. Da, ta velik dogodek je zdaj za nami, tudi rezultat 1:5, ki je še vedno označen na semaforju in na straneh naših časnikov, ne bo šel tako hitro v pozabo. Le-ta bo zdaj povod za številne komentarje, razmišljanja in ugibanja.

Ne bo odveč, če se še enkrat kritično ozremo na zaslužen poraz, ki mora biti dobra šola tistim, ki sestavljajo našo reprezentanco, potem lahko z njene harve nastopajo.

KO BI TUDI NASI VEDELI

Ko smo v nedeljo zapuščali stadion JLA, prisenečeni in razočarani, in ko so nam v ušesih še vedno odmevali klici »Uu, Tirkele smo se nehoti prepustili razmišljanju o vzrokih našega poraza. Naši smo jih veliko, toda glavna sta dva: prvi je ta, da madžarski nogometaši vedo, za kaj igrajo, drugi pa, da so naši z izjemo nekaterih zaigrali ta-

Posnetka z nedeljske tekme A reprezentano

Oba, obratovodja in oddelkovodja, bi se morala zanimati za delovno varnost, če glede na obstoječe predpise, razen tega bi se morala zavedati, da sta zdravje in življenje vsakega človeka največji dobrini.

Čeprav je Mešna inspekcija dela že kako leto pred to nezgodo opozorila obrat v Tacnu, da mora med drugim zavarovati tudi vse transmisijske, se to ni zgodilo, niti ni bila zavarovana os elektricitetovodja, ki je zaradi teke zagrabila delavko za obleko, ko je čistila okrog svojega stroja zaganje, in jo vrgla po tleh, pri čemer se je delavka hudo poškodovala.

Ker je obratnih nezgod še vedno mnogo, je treba v pogledu higiensko-tehnične zaštite strogo preganjati vsako malomarnost. Prav zaradi tega sodišče tudi ni upoštevalo zagovorov obeh obojencev, da na omenjeno pomanjkljivost nista bila opozorjena posebej niti od inspekcije dela niti od koga drugega, in vsakega obsodila na pet mesecev zapora. Ker pa je bilo več očitnevalnih okolščin, ki so krivdo obeh obojencev precej omilila, je bila obema izvršitev kazni odložena za dobo dveh let s pogojem, da v tem času ne bosta storila prav tako hudega ali hujšega naklepnega kaznivga dejanja.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

SAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

Z rano ob rami s SZ

Jugoslavija ima točko manj, vendar dobljeno prekinjeno partijo proti Zahodni Nemčiji

Moskva, 17. sept. (Od našega posebnega dopisnika.) Danes dopoldne so nadaljevali prekinjene partije dvobojev V. in VI. kola. Dvoboj Bolgarija-Israel iz V. kola še vedno ni končan. Trenutno vodi Bolgarija z 2:0. Prav tako ni bil končan dvo-boj Svica-Romunija, ker je partija Walter-Chocailtea ponovno prekinjena. Trenutno stanje dvoboja je 1,5:1,5 (1).

Jugoslavija je dobila prekinjeno partijo iz dvoboja z Dansko in tako zmagala s končnim rezultatom 3:1. Kazno je bilo, da je položaj prekinjene partije med Matanovicem in Poulsenom lahko dobljen za našega velemojstra.

Dvoboj Zahodna Nemčija-Jugoslavija še ni končan. Na tretji deski je Ivker hitro premagal Dargo, Milin je na četriti deski uspel samo remizirati, partija Matanović-Schmidt pa je ponovno prekinjena z velikimi umi Matanovića z njeno. Stanje: 1,5:1,5 (1).

Prav tako še ni bil končan dvo-boj Svica-Romunija, ker je bila na prvi deski partija Larsen-Balanel ponovno prekinjena. Tako je rezultat še vedno 1,5:1,5 (1).

Madžari se niso uspeli rešiti v remi v dvoboju z Argentino. Szabo se je v prekinjeni partiji zaman mučil, da bi dosegel več kot remi. Tako je Argentina premagala Madžarsko z 2,5:1,5.

Sovjetska zveza je tokrat zabeležila minimalno zmago proti Bolgariji s 2,5:1,5. Tajmanov je premagal Cvetkova, Milev pa Gellerja. CSR vodi pred Izraelu z 1,5:0,5 (2).

Stanje po VI. kolu: SZ 16, Jugoslavija 15 (1), Madžarska 14,5, Argentina 13,5, CSR 11,5 (2), Svica, Zahodna Nemčija 11 (1), Anglija 10,5, Romunija, Bolgarija 10 (2), Danska 10 (1), Izrael 4 (4).

Čeprav se bliža konec olimpiade, stanje na lestvici niš najmanj ni jasno. Nekaj reprezentanz še vedno predljudri na osvojitve prvga mesta in pokal Hamilton Russell. Na prvem mestu je brez dvoma Sovjetska zveza. Ima pa nevarne konkurence v Madžarski in Argentini. Jugoslavija bo po končani prekinjeni partiji v dvoboju z Zahodno Nemčijo imela enako število točk kot vodič — Sovjetska zveza. Vendar hitka še ni končana. V naslednjih petih kolih se lahko še veliko spremeni. Jugoslovansko reprezentanz čakata še težki srečanja s Sovjetsko zvezo in Madžarsko, medtem ko so ostali nasprotniki — Romuni, Angličani, Izraelci — slabši.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

Enajsta zvezdica — v Zrenjaninu

Lani smo približno ob tem času zapisali: Crvena zvezda je osvojila deseto zvezdico — deseti naslov prvaka Jugoslavije v košarki. Letos pa tri kola pred koncem prvenstva (enajstega po vrsti) vemo, da bo sel naslov državnega prvaka v Zrenjaninu. Prvič iz Beograda. Proleterju je šele letos uspelo tisto, kar mu je lani za las ušlo. Glavni naslov je pogojno nasprotnike teh štirih moštev do konca prvenstva:

Olimpija: »Ljubljana«, Lokomotiva (doma), Montažno v zadnjem kolu v Zagrebu.

Partizan: Montažno v Zagrebu, Proleter, Crvena zvezda (doma).

Crvena zvezda: Mladost (doma), Radnički, Partizan (tue izraelci).

»Ljubljana«: Olimpija (pod Cerkovinim gradom), Montažno, Proleter (doma).

LESTVICA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Proleter	15	13	1	1158:891	27										
Olimpija	15	8	3	4	990:823	19									
Partizan	15	8	3	4	1041:936	19									
Crvena zv.	15	8	2	5	991:939	18									
Ljubljana	15	7	3	5	1016:955	17									
Montažno	15	7	0	8	989:972	14									
Sloboda	15	6	1	8	779:798	13									
Lokomotiva	15	6	1	8	942:1012	13									
Mladost	15	2	3	10	914:1078	7									
Radnički	15	1	13	1	858:1156	5									

Trenutno ima prednost ljubljanska Olimpija. Takoj za njo — samo zaradi razlike v koših — je beogradska Partizan. Crvena zvezda tudi še ni vrgla puške v koruzo, na oder pa je stopila »Ljubljana«, ki je v zadnjih dveh kolih osvojila dragocene štiri točke.

»Ljubljana« : Lokomotiva 76:68 (35:23)

V prvenstveni tekmi zvezne košarkarske lige je »Ljubljana« na stadionu v Šiški premagala zagrebško Lokomotivo z rezultatom 76:68 (35:23). Sodila sta dobro brata Kravič iz Ljubljane. Gledalcev je bilo nad 300.

Košarkarji »Ljubljane« so na tej tekmi ponovno dokazali, da ne znajo izkoristiti priložnosti, da bi izdatno popravili svojo razliko v koših. Trenutek je bil zelo ugoden. Lokomotiva ni bila enakopraven nasprotnik in s pametno ter premišljeno taktiko bi lahko domači zmagali z veliko višjim rezultatom. Sicer je treba izgrati odprto, vendar pri tem »Ljubljana« ne bi smela pozabiti na obrambo, ki jo je pustila kar v nemar. Če pa za zvenemarijo obrambo, bi morali vsaj pozorno kriti najbolj učinkovite igralce

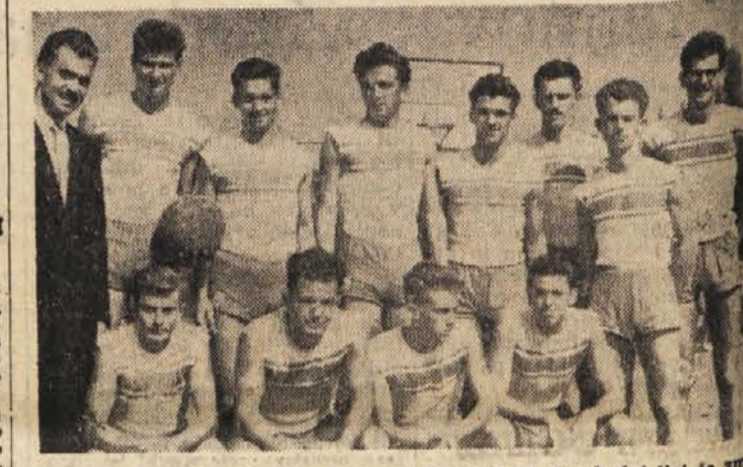
nasprotnika. Medtem ko so Zagrebčani Zupančič izvrstno krili in blokirali, se je igralec Lokomotive Kajnih mirno sprehajal pod košem domačih in jim naslil kar 32 košev.

»Ljubljana« : Brumen 5, Zupančič 19, Vrančić 4, Kapel 15, Serbec 14, Čretinik 16, Pogačnik 1, Kumar 2.

Lokomotiva: T. Vujić 13, Pijačun 5, Vujčić 8, Kajnih 32, Sinković 6, Znidarec 4.

D. P.

LEP NAPREDEK

Slovensko košarkarsko prvenstvo je končano. V vzhodni ligi je zmagal »Maribor«, v zahodni pa moštvo ljubljanske Svobode (na sliki). V zadnji tekmi so Ljubljanci premagali moštvo Domžal s 50:37 (35:23) in tako osvojili naslov prvaka. Uspeh je tem večji, ker so upoštevali, da zaslužen osvojili naslov prvaka. Uspeh je tem večji, ker so upoštevali, da zaslužen osvojili naslov prvaka. Uspeh je tem večji, ker so upoštevali, da zaslužen osvojili naslov prvaka.

»Maribor«, v zahodni pa moštvo ljubljanske Svobode (na sliki). V zadnji tekmi so Ljubljanci premagali moštvo Domžal s 50:37 (35:23) in tako osvojili naslov prvaka. Uspeh je tem večji, ker so upoštevali, da zaslužen osvojili naslov prvaka. Uspeh je tem večji, ker so upoštevali, da zaslužen osvojili naslov prvaka.

Odmevi po nedeljskem dogodku

stroj, ki lahko zmelje tudi dobrega nasprotnika.

Pa pogledimo zdaj še naše moštvo. V tehniki ne moremo iskati poseza, saj smo mi imeli v večini igre premoč na sredini igrišča. Kar zadeva priložnosti, smo bili enaki, le z razliko, da so gostje znali izkoristiti grobe napake naše obrambe. Po drugi strani pa je naš izredno slab napad naletel na najboljšo vrsto nasprotnika. Tu je tudi odgovor na vprašanje, zakaj smo bili premagani v Beogradu. Tu pridemo do zaključka, da so naši igralci — tako kot počenja, da so bili slabši od svojih nasprotnikov, — da je poraz posledica različne vrednosti obeh nasprotnikov, in sicer boljših gostov ter slabših domačinov.

Vse to bo torej dalo veliko misliti tistim, ki so poklicani skrbeti za napredek našega nogometa, mi pa se bomo trudili ozrmo še na nekaj dogodkov pred, med in po nedeljski tekmi.

SE NIKOLI TAKO

Več kot stototiso ljudi je ostalo brez začelnih vstopnic za nedeljsko tekmo. Pravijo, da tekega popraviljanja za vstopnice v Beogradu še ni bilo. Pa tudi v drugih krajih ni bilo drugače. Cim so jih dali v prodajo, so bile vstopnice takoj razprodane. Toda glede v nedeljo dopoldne so se dobile spet vstopnice. Na Terazijah so jih skrivaj prodajali. Mar so to falsifikati, smo se spraševali? Ne, to je bila črna borza.

To je bil začetek. Ogorčenje gledalcev se je stopnjevalo. Simbol je bilo bilizal konec, tembolj pogosto je bilo moč slišati negodovanje. Nekdo je dejal: »iz tolikih ust je bil tako poraz, ni slišal svojega imena. Verjetno od nikjark, ko je nosil še dres z državnim grbom.«

Verjetno bo to držalo. Po tekmi. Okrog stadiona so bile preve demostacije proti zveznemu komitetu. Vprašali smo se: Kaj mišljajo? Ali ne bi bilo bolje, če bi prepuščali sedež drugemu? Sicer pa bodo to pokazali dogodki in priložnosti.

TUDI MOLK VELIKO POVE

Takoj po tekmi smo stopili v garderobno gostov. Bili so srečni in zadovoljni. Paskali, vprašali so se: Kaj mišljajo, in poudarjali: »Zmagali smo zaslužen.«

Kaj pa naši? V garderobi je bilo okar mučna tišina. Igralci so neradi odgovorjali na postavljena vprašanja. Trener Marjanović je bil tako poraz. Toda da bi tudi sam bil tokeat igralec našega napada. Tasič nam je dejal: »Nisem kriv (ker pač ni igral), druga stvar je Stanković pa nam je kratko odgovoril: »Če ste gledali, ste videli vse.«

Toda tudi molk naših igralcev nam je veliko povedal.

In ko smo zapuščali stadion, so se še vedno čuli glasovi: »Uu, Tirkele! Tirkele!«

E. Glavič

Brzovjavke

● BUKAREŠTA, 17. sept. (Tanjug). Zadnji dan mednarodnega atletskega mitinga je Nizozemec Wissler izboljšal evropski rekord v skoku v daljini z rezultatom 7,98 m. Prejšnji rekord Nemca Longa 7,90 je trajal 19 let.

● RIM, 17. sept. (Tanjug). — Prvo mesto na mednarodnem košarkarskem turnirju za »Pokal Marano« je osvojila SZ, ki je v zadnji tekmi premagala Madžarsko s 55:43.

● VARSAVA, 17. sept. (Tanjug). S prihodom na cilj v Gdini je bila končana mednarodna košarkarska dirka »Okrog Poljske«. V generalnem plasmanju je prvo mesto osvojil Poljak Wiencowski s časom 33:08,26 ure. Jugoslovani Perne se je uvrstila na mesto s časom 35:30,07. Jugo pa je 74. s časom 36:29,25. V generalnem plasmanju moštev je na prvem mestu poljski klub CVKS v času 99:41,47 ure. Jugoslovani so bili na 10. mestu s časom 2:46:20,45. Prvič je bil v Beogradu prijateljski dvo-boj med moštvo »Ljubljana« in domačo Crveno zvezdo. V disciplini 6 x 100 lu-bljanci so zmagali gostje s rezultatom 2:46:20,45. Prvič je bil v Beogradu prijateljski dvo-boj med moštvo »Ljubljana« in domačo Crveno zvezdo. V disciplini 6 x 100 ljubljanci so zmagali gostje s rezultatom 2:46:20,45.

● BEograd, 17. sept. — Včeraj je bil v Beogradu prijateljski dvo-boj med moštvo »Ljubljana« in domačo Crveno zvezdo. V disciplini 6 x 100 ljubljanci so zmagali gostje s rezultatom 2:46:20,45.

● DUBROVNIK, 17. sept. — Na državnem prvenstvu v podvodnem ribolovu so prvo mesto osvojili Dubrovčani. Najboljši posameznik je bil Stakula, ki je ulovil 21 kg rib.

»Življenje ni resno« v Prekmurju

Tradicija Kluba prekmurjskih akademikov je že, da se njegovi člani zlasti v političnih zavzemajo za širjenje kulture na podeželju. Dosedanji delovanje gradilo na dokaj bogatih dosežkih v preteklosti.

Prav te dni so naštrudili dramsko delo Armanda Salacrouja »Življenje ni resno«. Z dramo nameravajo prekmurjski akademiki gostovati v več krajih Pomurja.

IZ PRED SODIŠČA

Na veliko se je okoriščal z družbenim premoženjem

Anton Klančar iz Ljubljane je bil zaplen od marca 1952 do konca leta 1955 kot računovodja in blagajnik na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obračunsko leto, izdelal zaključni račun o finančnem poslovanju, kakor tudi inventuro za minulo leto. Delo pa je zavlačeval vse do marca 1956. Prav to zavlačevanje pa je vzbudilo pri direktorju navedeno šole tudi sum o priložnosti in poštenosti Klančarjevega dela. Z novo nastavljenemu računovodkinjo sta začela postopoma preverjati vpise v glavni knjigi in primerjati te vpise s prilogami. Pri tem sta naletela na kaj čudne stvari. Najprej sta ugotovila, da so med knjžničnimi prilogi šteli računski podatki, ki jih je dobil od blagajnika na Gradbeni svetovalni in ljubljani. Ko mu je preteklo službeno razmerje zaradi odpovedi zadnjega decembra 1955, svoja dela pa še ni bil zaključil, so ga še nadalje obdržali honorarno, da bi zaključil obra

DNEVNE NOVICE

FLEX preparat za čiščenje madežev se spet dobi. Nekaj časa ga ni bilo na trgu, ker ni bilo surovin. — Zahtevajte FLEX.

Če želite, da se bo v kuhinji in kopalnici vse svetilo, uporabljajte LIN čistilni prašek.

ROZNO MLEKO Teint Bell je nepogrešljivo pri negi vsake žene. Prvo vrstni materiali za ROZNO MLEKO Teint Bell so zagotovljeni.

KONCERTI

Bell in modri abonma Koncertne direktorje sta zaključena. Koncertna direktorja bo sprejemala prijave zamudnikov in novih interesentov 2. in 3. oktobra. Prvi koncert za modri abonma bo 8. oktobra (pianist Nikita Magalov bo igral Chopinova dela).

MLEKARNA SEZANA

Expres hladno lepilo za vsa mizarska dela

GLEDALISCA

SLOVENSKO NAR. GLEDALISCE DRAMA

Petek, 21. sept. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma C.
Sobota, 22. sept. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma T.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA

Vpisovanje abonmaja za sezono 1956/57 je dnevno od 10. do 12. in 16. do 18. ure.

EKSPERIMENTALNO GLEDALISCE

Trg francoske revolucije I (Križanke)
Torek, 18. sept. ob 20: André Roussin: »Moi, žena in smrt«.
Petek, 21. sept. ob 20: André Roussin: »Moi, žena in smrt«.

DEJURNA LEKARNA:

Torek, 18. sept. lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18.
Sreda, 19. sept. lekarna »Centers«, Gosposka ulica.

DEZURNA LEKARNA:

Torek, 18. sept. lekarna »Strah«, »UDARNIK«: Amer. barvni film »Po čem je slava«.

CELJSKO GLEDALISCE

Sreda, 19. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Premiera. Premierski abonma in izven.
Četrtek, 20. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Četrtek abonma in izven.

OBVESTILO ABONENTOM

Presernovo gledališče Kranj podaljšuje razpis abonmaja za sezono 1956-57, in sicer razpisuje pet rednih abonmajev. Abonma red A ima predstave redno ob torkih zvečer. Abonenti tega abonmaja dobe po osem ponovitev vseh uprizorjenih del, razen mladinskih. Abonma red B ima predstave redno ob petkih zvečer. Abonenti dobe po osem ponovitev vseh uprizorjenih del, razen mladinskih. Abonma red C (mladinski abonma industrijskih šol) ima redne predstave ob četrkih popoldne. Abonenti dobe po osem ponovitev uprizorjenih del z mladinsko predstavo. Abonma red E (mladinski abonma LMS) ima redne predstave ob sredah popoldne. Abonenti tega abonmaja dobe po osem ponovitev uprizorjenih del z mladinsko predstavo. Izredne abonmaje za podjetja, ustanove, zavode, šole, organizacije in razne druge skupine bo gledališče na željo urenilo posebne abonmaje in izvedlo skrajšane predstave posameznih del. Cene in plačilni pogoji: premiere bodo letos izven abonmaja. Cene premier se gibljejo od 90 din navzdol. Cene za abonma red A in B se gibljejo od 576 din do 288 din (ceoletoini), Abonma red C stane za vso sezono 240 din. Cena sedmice je enotna, Abonma red E LMS 240 din za vso sezono, cena sedmice je enotna. Vpisovanje se podaljša do vključno 1. oktobra t. l. Vpisovanje bo v tem času dnevno od 13. do 15. in od 18. do 20. ure, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure pri blagajni Presernovega gledališča v Kranju, Tito vtrg 5, telefon 355. Za delavski abonma je vpis pri sindikalnih poverjenikih po tovarnah. Za abonmaje po okrajnih krajih bo vpisovanje pri poverjenikih Svoboda in kulturno-umetniških društev. Kjer si želite gostovanj, se obrnite na Svoboda ali kulturno-umetniška društva ali na odbore SZDL, osebno ali telefonično na upravo Presernovega gledališča v Kranju, Titov trg, tel. 355 ali 450.

IZ pisarne PRESERNOVEGA GLEDALISCA KRANJ

3558

MARIBORSKE VESTI

Vabilo. Po 63. členu zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89-92) sklicujem 13. skupno sejo okrajnega zbora in zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Maribor, ki bo v torek, dne 18. septembra ob 9 dopoldne v dvorani Ljudske svete, Partizanska cesta 5, s sledočim predlaganim dnevnim redom: 1. otvoritev seje in ugotovitev sklepčnosti; 2. izvolitev dveh overovateljev zapisnika; 3. potrditev zapisnika 12. skupne seje; 4. poročilo o izpolnitvi družbenega plana in proračuna za prvo polletje 1956; 5. poročila odborniških komisij. — Predsednik OLO Milan Aph.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Ceh. Cesta maršala Tita.

Z BLEDA

Ameriški film »Trinaajsta ura«. — Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Peter Lawford, Dawn Addams, Ronald Culver in Dered Bond.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Streljaj prvi«.

IZ ZALCA

Ameriški film »Jajce in jaz«. — Predstava ob 20. V glavni vlogi Claudette Colbert in Fred Mc Murray.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: ameriški film »Kraljica Kristina«. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

KINO »UNION«

Italijanski barvni film »ATILA«

Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO »TRIGLAV«

Francoski barvni film »ALI BABA in 40 razbojnikov«

V glavni vlogi Fernandel, Samia Gama in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Ob 16 ameriški barvni film »Mostišče«.

KINO »KOMUNA«

poljski film »Ferdic Chopin«. Tednik F. N. št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Czeslav Wollejko in Aleksandra Slaska.

KINO »SLOGA«

premiere angleškega filma »Vlak vozijo mimo«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »SOKA«

ameriški barvni film »Rdeči gusar«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«

angleški film »Bobni čez reko«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8:

do nadaljnega zaprti

KINO »LITOSTROJ«

amer. film »Pot za Cariboo«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film »Bagdaski berač«

V glavni vlogi Ronald Colman in Marlene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Čestitka

Tov. litografskemu risarju Maksu Strbanu želimo k njegovemu življenjskemu jubileju obilo zdravja in še mnogo srečnih let kolektivni litografije Tiskarne Ljudske pravice.

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, 18. septembra — 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 8.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklama — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Srbske, dalmatinske in makedonske narodne pesmi — 8.30 Radijski roman: William Woods: Manuela — III. — 8.52 V veseljem ritmu — 9.30 Portret Maksima Gorkega — 10.00 Iz del Carla Marie von Webra (glasbena komentirana oddaja) — 11.00 Radijski koledar — 11.45 Zabavne melodije in popevke — 11.55 Ciscibanom — dober dan! (Marja Cerkovnik: Paček-Malček) — 12.00 Melodije za razvedrilo — vmes od 12.30 do 12.40 Kmetijski nasveti: Franc Kafol: Brezalkoholna predelava sadja; Ing. Marjan Ažnik: Gnojjenje ozimline — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Pester operni spored — 14.30 Za dom in žene: Eva Paulin: Sola je odprla vrata — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Slovenske narodne pesmi pojeta Gojenjski vokalni kvintet in Branka Strgar s spremljavo harmonike — 16.00 Utrinki iz literature: Andre Malraux: Upanje — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in pesna glasba — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Slovenske narodne pesmi — 18.50 Zunanje-politični teltion: Pravača okrog Suezja — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Pol ure za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi — 20.30 Tedenski notranje-politični pregled — 20.40 Igra orkester Herman Hagedstedt — 21.00 Radijska igra: Cronin: Štiri zdravniške zgodbe — 21.52 Glasbena medija — 22.15-23.00 Nočni koncert — 22.15-23.00 UKV program.

Z BLEDA

Ameriški film »Trinaajsta ura«. — Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Peter Lawford, Dawn Addams, Ronald Culver in Dered Bond.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Streljaj prvi«.

IZ ZALCA

Ameriški film »Jajce in jaz«. — Predstava ob 20. V glavni vlogi Claudette Colbert in Fred Mc Murray.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: ameriški film »Kraljica Kristina«. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

KINO »UNION«

Italijanski barvni film »ATILA«

Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO »TRIGLAV«

Francoski barvni film »ALI BABA in 40 razbojnikov«

V glavni vlogi Fernandel, Samia Gama in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Ob 16 ameriški barvni film »Mostišče«.

KINO »KOMUNA«

poljski film »Ferdic Chopin«. Tednik F. N. št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Czeslav Wollejko in Aleksandra Slaska.

KINO »SLOGA«

premiere angleškega filma »Vlak vozijo mimo«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »SOKA«

ameriški barvni film »Rdeči gusar«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«

angleški film »Bobni čez reko«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8:

do nadaljnega zaprti

KINO »LITOSTROJ«

amer. film »Pot za Cariboo«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film »Bagdaski berač«

V glavni vlogi Ronald Colman in Marlene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Čestitka

Tov. litografskemu risarju Maksu Strbanu želimo k njegovemu življenjskemu jubileju obilo zdravja in še mnogo srečnih let kolektivni litografije Tiskarne Ljudske pravice.

RADIO LJUBLJANA

Spored za torek, 18. septembra — 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 8.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30-6.40 Reklama — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Srbske, dalmatinske in makedonske narodne pesmi — 8.30 Radijski roman: William Woods: Manuela — III. — 8.52 V veseljem ritmu — 9.30 Portret Maksima Gorkega — 10.00 Iz del Carla Marie von Webra (glasbena komentirana oddaja) — 11.00 Radijski koledar — 11.45 Zabavne melodije in popevke — 11.55 Ciscibanom — dober dan! (Marja Cerkovnik: Paček-Malček) — 12.00 Melodije za razvedrilo — vmes od 12.30 do 12.40 Kmetijski nasveti: Franc Kafol: Brezalkoholna predelava sadja; Ing. Marjan Ažnik: Gnojjenje ozimline — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Pester operni spored — 14.30 Za dom in žene: Eva Paulin: Sola je odprla vrata — 14.40 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Slovenske narodne pesmi pojeta Gojenjski vokalni kvintet in Branka Strgar s spremljavo harmonike — 16.00 Utrinki iz literature: Andre Malraux: Upanje — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in pesna glasba — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Slovenske narodne pesmi — 18.50 Zunanje-politični teltion: Pravača okrog Suezja — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Pol ure za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi — 20.30 Tedenski notranje-politični pregled — 20.40 Igra orkester Herman Hagedstedt — 21.00 Radijska igra: Cronin: Štiri zdravniške zgodbe — 21.52 Glasbena medija — 22.15-23.00 Nočni koncert — 22.15-23.00 UKV program.

Z BLEDA

Ameriški film »Trinaajsta ura«. — Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Peter Lawford, Dawn Addams, Ronald Culver in Dered Bond.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO »SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Streljaj prvi«.

IZ ZALCA

Ameriški film »Jajce in jaz«. — Predstava ob 20. V glavni vlogi Claudette Colbert in Fred Mc Murray.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO »PARK«: ameriški film »Kraljica Kristina«. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

KINO »UNION«

Italijanski barvni film »ATILA«

Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO »TRIGLAV«

Francoski barvni film »ALI BABA in 40 razbojnikov«

V glavni vlogi Fernandel, Samia Gama in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje. Ob 16 ameriški barvni film »Mostišče«.

KINO »KOMUNA«

poljski film »Ferdic Chopin«. Tednik F. N. št. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Czeslav Wollejko in Aleksandra Slaska.

KINO »SLOGA«

premiere angleškega filma »Vlak vozijo mimo«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »SOKA«

ameriški barvni film »Rdeči gusar«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«

angleški film »Bobni čez reko«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8:

do nadaljnega zaprti

KINO »LITOSTROJ«

amer. film »Pot za Cariboo«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film »Bagdaski berač«

V glavni vlogi Ronald Colman in Marlene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

Razpisujemo delovno mesto za

ekonomista-organizatorja

Delovno mesto je v sestavi Ekonomsko-organizacijskega oddelka in obsega: organizacijo internega poslovanja podjetja in področje plačevanje dela

Osebe ali pismene ponudbe pošljite na »TELEKOMUNIKACIJE« — INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE — LJUBLJANA, PRŽANJ 24.

3488

Na podlagi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/55) razpisujemo

štipendije

ZA LETO 1956/57 in sicer za:

- 4 študente gozdarske fakultete
- 8 dijakov gozdarske srednje šole v Ljubljani
- 8 gojencev gozdarske nižje šole v Idriji

Višina štipendije po Ur. listu FLRJ, št. 33/55. Prednost za dodelitev štipendije za gozdarsko nižjo šolo v Idriji imajo prosilci z večletno prakso v eksploataciji oziroma obnovi in negi gozdov, smejo pa biti največ 30 let stari.

Prošnje naslovljene na Upravo za gozdarstvo OLO Maribor, Maribor, Maistrova 5.

3549

Na podlagi čl. 1 zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del ter čl. 3 pravilnika o postopku pri javni pismeni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17/55) razpisujemo

I. javno pismeno licitacijo

za gradbeno in obrtniška dela 12-stanovanjskega bloka v Kasazih pri Petrovčah

Licitacija bo dne 24. septembra 1956 v pisarni uprave rudnika v Zabukovci.

Proračunska vsota znaša 27.000.000 din. V letu 1956 je predvidena gradnja I. in II. faze dokončanje 31. dec. 1957.

Projektivni elaborati in pogoji za licitacijo se dobijo pri investitorju od dne 17. septembra 1956.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA ZABUKOVCA p. GRIZE

3552

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ŠEVNICA razpisuje

javno pismeno licitacijo

za oddajo gradbenih in obrtniških del za izgradnjo stanovanjskega bloka v Sevnici, Kolodvorska ulica, v predračunski vrednosti 25.776.000 din

Licitacija bo v soboto, dne 6. oktobra 1956 ob 11 uri v prostorih oddelka za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora v Sevnici, Glavni trg št. 19. Ponudbe se sprejemajo na dan licitacije do 11. ure istotam.

Varščina znaša 128.881 din. Rok dovršitve licitiranih del je 31. oktober 1957.

Projektivni elaborati s popisom del in predračunskim elaboratom ter splošnimi pogoji so interesentom na razpolago v Oddelku za gospodarstvo Občinskega ljudskega odbora v Sevnici, vsak dan od 8. do 12. ure proti položitvi kvacije 10.000 din.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SEVNICA Številka: 02/1-1513/19

3550

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO SOFERJE D in C kategorije, visokokvalificirane avtomobilne z daljšo prakso in delavce za delavnico. Plača po tarifnem pravilniku. — Električna cestna železnica. Ljubljana. 3381

ZAPOSLITEV v tovarni podjetju ali ustanovi išče zdravo in posebno dvajsetletno dekle. Službo sprejme v Ljubljani ali njeni bližini okolici, če je stanovanje na razpolago, pa tudi drugje. Ponudbe na ogl. odd. Ljudske pravice pod »Hčerka žrtve na Rabe«. 1311-z

USLUŽBENEC administrativne stroke, vešč vseh pisarniških poslov, išče primerno zaposlitev — tudi izven Ljubljane. Naslov v oglasnem odd. Ljudske pravice. 1922

IZUBIL SEM FILM »ADOX« na poti od Zmajskega mosta do Viča. Za najditelja film nima vrednosti, zato prošnja, da ga odda na upravo LP, Kopitarjeva 2. 605-r

ISČEM SOBO. Dam nagrado, odkupim tudi pohištvo. Ponudbe na ogl. odd. pod »Nujno«. 3554

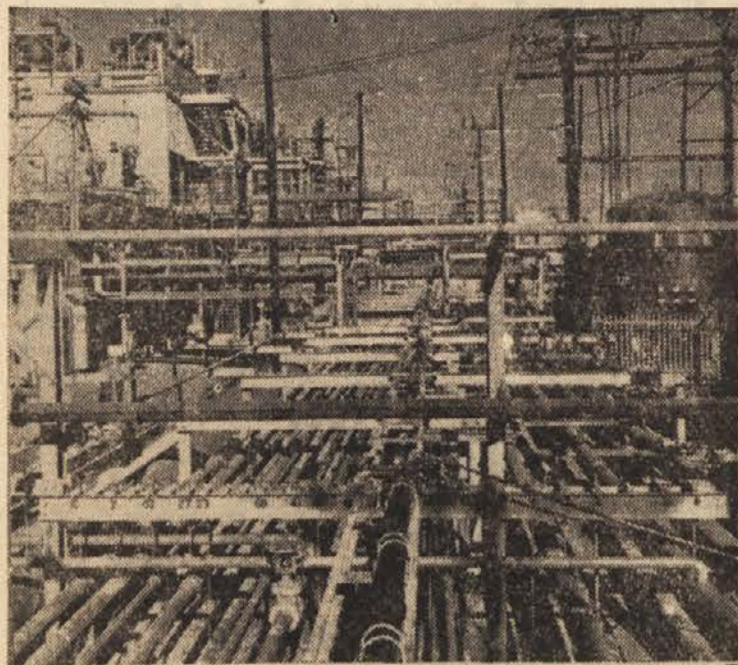
DNE 18. SEPT. 1956 je bila na poti od Račice do Dobeneva izgubljena nova dekliška volnena jopica rjave barve. Poštenega najditelja prošnja, naj jo proti nagradi odda na oglasni oddelek LP. 737

3558

Kaj zdaj, HANS FALLADA

CENTRALE BODOČNOSTI

Topla voda v tropskih in hladna v polarnih pokrajinah naj bi gnala električne centrale

En sam človek nadzoruje avtomatizirano tovarno

Zadnja leta se zlasti v industrijsko razvitih deželah čedalje bolj uveljavlja avtomatizacija. Tako na primer nadzoruje obratovanje neke moderne francoske kemične tovarne en sam človek, ki sedi v dvorani sredi kazalcev avtomatičnih naprav, kot kaže naš spodnji posnetek. Njegova naloga je paziti na premikajoče se igle. Edini delavec — jasno je, da se mora spoznati na najbolj zapletene tehnične postopke in na delovanje avtomatičnih naprav — nastopa kot neke vrste nadzornik, stroji pa delajo sami. Večji posnetek kaže del avtomatično upravljanih strojev in naprav kemične tovarne, znanstveniki pa že napovedujejo, da bo kmalu prišel čas, ko se bodo stroji sami nadzorovali in jih bo torej človek samo pogljal ter skrbel za pogonsko gorivo in za surovine.

Na pustih obalah Sibirije, Grönlandije in Nove Zemlje bi lahko nastala velika industrijska področja. V zvezi z vprašanjem, ki nastajajo pri snovanju električnih central na delovanju morske klime in oseke, proučuje neka francoska elektroenergetska družba tudi možnosti za izkoriščanje toplotne energije oceanov.

Na Kubi so že preizkusili sistem, po katerem izkoriščajo vodno toplotno energijo. Toplo površinsko vodo s temperaturo 28 stopinj Celzija napeljujejo v velikanski »grelec brez ognja« — to je rezervoar brez zraka, tam pa voda dobesedno eksplozira, se pravi, da se spremeni v paro z nizkim pritiskom, potem teče skozi veliko turbino s 14 metrov širokim kolesom ter od tam v kondenzator, kjer jo globinska voda spet ohladi. Po tem načelu naj bi deloval tudi vodnjak »brez dna« v Abadanu.

Kako bi deloval ta sistem? Nekje na obali v tropskih ali subtropskih krajih bi postavili električno centralo, ki bi jo sestavljal betonski stolp in troje velikih cevi. Na vrhu stolpa bi bil prostor za generatorje, v stolpu pa velika, 18 metrov visoka votlina s premerom 34 metrov. Voderavni zid bi jo delil na dvoje, v sredini pa bi bila odprtina s premerom 14 metrov in v njej turbine s dva metra dolgimi lopaticami. V gornje nadstropje bi prihajala topla voda z morske površine in bi v brezračnem prostoru takoj izparevala. Ta para bi navzlic nizkemu pritisku lahko gnala turbino. Spodaj bi para prehajala v hladno vodo in se zgoščevala, črpalke pa bi jo odvajale nazaj v morje.

Turbina bi gnala velik generator, ki bi dajal 60.000 voltov. Po tem sistemu bi bilo mogoče spremeniti zaostale dežele ob

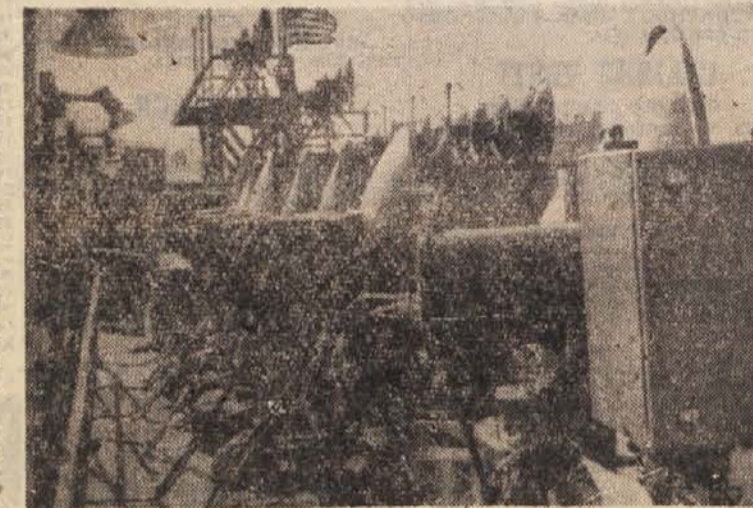
obalah takšnih morij v industrijske pokrajine.

Razen tega omenjajo znanstveniki polarne kalorične centrale. Te bi izkoriščale hladno vodo pod ledeno skorjo v polarnih morjih. Čeprav je ta voda hladna, ima temperaturo pad

štiri stopinje Celzija, takrat pa je najgostejša. Zaradi polarnih vetrov je na površini ledene skorje včasih tudi 55 stopinj mraza — povprečna temperatura pa znaša 22 stopinj pod ničlo. V tem primeru bi bila »grelec« hladna voda izpod ledu, hladil-

nik pa ledena površina. — Če bi uporabili kot »pogonsko sredstvo« za turbine hlapljivo tekočino butan — ta izhlapeva pod slabim pritiskom pri temperaturi štirih stopinj — bi dal vsak kuhični meter te vode toliko električne energije kot deset kilogramov premoga.

Znanstveniki napovedujejo, da bi bilo mogoče po tem sistemu graditi kalorične centrale na pustih obalah Spitzbergov, Grönlandije in Nove Zemlje ter Sibirije, kjer bi lahko izkoristili kot energijski vir tudi veter. Umetno slano jezero s površino kvadratnega kilometra in z globino 15 metrov, bi omogočilo, da bi dajala polarna termoelektrarna 50.000 kW in bi obratovala 24 ur tudi brez vetra. — Primera kaže, da znanstveniki prizadevno iščejo nove energetske vire v dobi, ki je povpraševanje zaradi industrializacije čedalje večje.

OPERACIJE MOŽGANOV

Navzlic posledicam, ki lahko nastopijo zaradi izredne občutljivosti možganskih celic, so možganske operacije čedalje pogostejše. Če ne pride v možgane kri s svežim kisikom, odmro najbolj občutljive možganske celice že v dobrih treh minutah. Če je krvni pritisk premočan, nastopijo prav tako neugodne posledice. Nemški profesor Ziemler iz Düsseldorfa je začel ohlajati tiste dele možganov, ki jih namerava operirati, ker potem celice kot v nekakšnem zimskem spanju počasneje presnavljajo in torej potrebujejo znatno manj kisika kot sicer.

Razočarani lovci na zlato

Nad 700 starih zlatnikov so našli pri zemeljskih delih v italijanskem mestu Revera. Zlatniki so večinoma beneškega, florentinskega in malteškega porekla. Delavci, ki so našli zaklad, so si ga takoj razdelili, toda drug za drugim so morali izprazniti žepce, ko je policija izvedela za najdbo. V Italiji in seveda tudi marsikje drugod veljajo zgodovinske najdbe za državno lastnino.

Čebele in penicilin

Na letošnjem mednarodnem čebelarjskem kongresu na Dunaju je med drugim poročal tudi jugoslovanski profesor Ivo Tomašek o zdravljenju bolnih čebel s penicilinom. Na splošno se je zdravljenje čebel z antibiotiki dobro obneslo. Na kongresu so ugotovili, da je zdaj na svetu 30 milijonov čebeljih panjev in okoli 5 milijonov čebelarjev. Svetovna proizvodnja medu je tolikšna, da pride povprečno petina kilograma na prebivalca.

Po občnih zborih obeh strank se je v Združenih državah razmahnila kampanja za predsedniške volitve. Vanjo so vključili radio in tisk, predvsem pa televizijo. Slika kaže vrsto televizijskih anten na strehi nebotičnika v Chicagu, kjer je bilo predvlastno zborovanje.

Znamke s športnimi motivi

Francozi so izdali sredi julija serijo 4 znamk z motivi francoskega narodnega športa: košarka, pelota (baskovska igra z žogo), rugby in planinstvo

Ladja, ki se sama oskrbuje z vodo

V novi potniški čezoceanski parnik holandsko-ameriške družbe »Statendam« so vgradili napravo, ki bo spreminjala morsko vodo v pitno. Zadostovala bo za tisoč potnikov in za posadko. Ladja ima 23.000 ton in jo bodo izročili namenu v začetku prihodnjega leta.

Drobne ZANIMIVOSTI

ATOMSKI REAKTOR ZA »VSAKDANJO RABO«

Neka ameriška družba je zgradila prvi »miniaturni« atomski reaktor, ki bi ga lahko postavili v vsak šolski, medicinski ali tovarniški laboratorij, je zelo poceni, saj stane »samo« okrog 85.000 dolarjev. Reaktor ima obliko valja s premerom in višino dveh metrov in pol.

»KRIMSKI ČLOVEK«

Sovjetski etnolog dr. G. F. Debec je s poročil petemu mednarodnemu kongresu antropologov in etnologov v Filadelfiji, da so v neki jami na Krimu odkrili okostje otroka, ki je živel pred 30.000 do 50.000 leti. Dr. Debec je izjavil, da je bil otrok star okrog poltridugo leto in da pripada neki zgodnji vrsti homo sapiensa.

NOVA TEORIJA O NASTANKU ZVEZD

Astronom kalifornijske univerze dr. Su Hvang je postavil novo teorijo o nastanku zvezd, ki pobija vse dosedanje znane teorije. Po njegovi hipotezi nastajajo zvezde tam, kjer se ob medzvezdnem trčenju spojitva dva »oblačka« plinaste materije. Od sile trčenja je odvisno, ali nastane ena ali več zvezd. Po mnenju tega znanstvenika ima zvezda v začetku obliko tanke plošče, ki kasneje zaradi gravitacijskih zakonov postane krogla.

SPET RADIJSKI SIGNALI Z VENERE

Astronom univerze v Ohtu (ZDA) dr. John Kraus je pred nekaj dnevi sporočil, da so spet ujeli radijske signale z Venero. Po njegovem mnenju bodo ti signali služili za razjasnitve pogojev, ki vladajo pod oblaki skrivnostnega planeta. Signali so trajali po eno minuto in več ter so prihajali v pravilnih presledkih. Po teh signalih bodo lahko ugotovili, kakšne so vrtilne periode tega planeta kar za sedaj še ni znano.

Neandertalec ni najstarejši?

Na kongresu antropologov, ki je bil pred kratkim v Düsseldorfu, je okoli 500 znanstvenikov iz desetih dežel obravnavalo razna vprašanja s področja zgodovine človeka. Med drugim so razpravljali tudi o tem, ali je lobanja, ki so jo nedavno našli v Hessenu, ženska lobanja neandertalskega tipa, ki se razlikuje od sodobnega »Homo sapiensa«. Italijanski profesor Sergio Sergi meni, da ta ni lobanja Neandertalca, temveč Homo sapiensa, ker kaže nekaj značilnosti, ki jih imajo sodobni ljudje. Po mnenju znanstvenikov je ta lobanja stara okoli 100.000

let in je torej najstarejši človeški fosil te vrste.

V zvezi z izkopavanjem v Swanscombu blizu Londona meni dr. Kenneth Oakley, ki ga znanstveni kolegi nazivajo »Sherlock Holmes antropologije«, da tamkajšnje najdbe dokazujejo, da so živila človeška bitja na zemlji mnogo pred znanim Neandertalcom, ki je živel nekako pred 25 tisoč leti. V Swanscombu so izkopavali z namenom, da bi potrdili domnevo v zvezi z najdbo okoli 100.000 let stare lobanjske kosti ter ovrgli trditve, da je bil človek iz Swanscomba tak kot Neandertalec. Izkazalo pa se je, da te podobnosti ni bilo in da je v Swanscombu najdeno okostje bolj podobno sodobnemu človeku.

Čeprav udeleženci kongresa niso hoteli posebej opustiti stare teorije, po kateri je Neandertalec prednik sodobnega človeka, je vendar del antropologov zagovarjal mnenje, da je Neandertalec samo veja na deblu mnogo starejše, anatomsko popolnejše človeške vrste, h kateri spada tudi človek iz Swanscomba.

Razen tega so na kongresu pokazali razliko med Neandertalcom, čigar ostanke so našli samo v evropskih plasteh ledene dobe, in med veliko družino neandertaloidov, katerih ostanke so izkopali vseh po evropskih in afriških deželah ter na Bliznjem in Daljnem vzhodu.

Posebej se se udeleženci kongresa zanimali za najnovejše najdbe o Palestini. Tam so nedavno izkopali ostanke številnih naselij in orodij neandertalske dobe, zato je nastala domneva, da so tam živel že pred 50.000 do 150.000 leti sodobnemu človeku podobni ljudje. V Palestini najdene kosti so nekakšna vez med Neandertalcom in med človekom naših dni.

Če je tat ustrezljiv

Neki holandski trgovec je opazil, da so mu čez noč izpred trgovine ukradli avto. Tatvino je prijavi, nato pa se je peš odpravil domov. Na poti je nasproti vozecu avtomobilu pomagal s palcem — mednarodno znamenje za avtopost — voznik se je ustavil, trgovec pa ga je prosil, naj ga popelje do Haarlama. Seveda je takoj spoznal svoj avto. V trenutku je potegnil ključ, avto se je ustavil, tat pa je skočil iz vozila in se spustil v beg. Kmalu ga je ujela policija, ki ji je zatrjeval, da ne bo nikoli več kradel avtomobilov in da tudi ne bo več ustregel potnikom, ki bi se radi vozili z avtopostom.

Leteča lobanja

Neki Rimljan se je sprehajal po mestu, iznenada pa ga je nekaj trdega udarilo po glavi. Ko si je opomogel od prvega strahu, je opazil na cesti človeško lobanjo. Policija je ugotovila, da je triletni sinko nekega zdravnika vrgel skozi okno lobanjo, ki je stala na očetovi mizi.

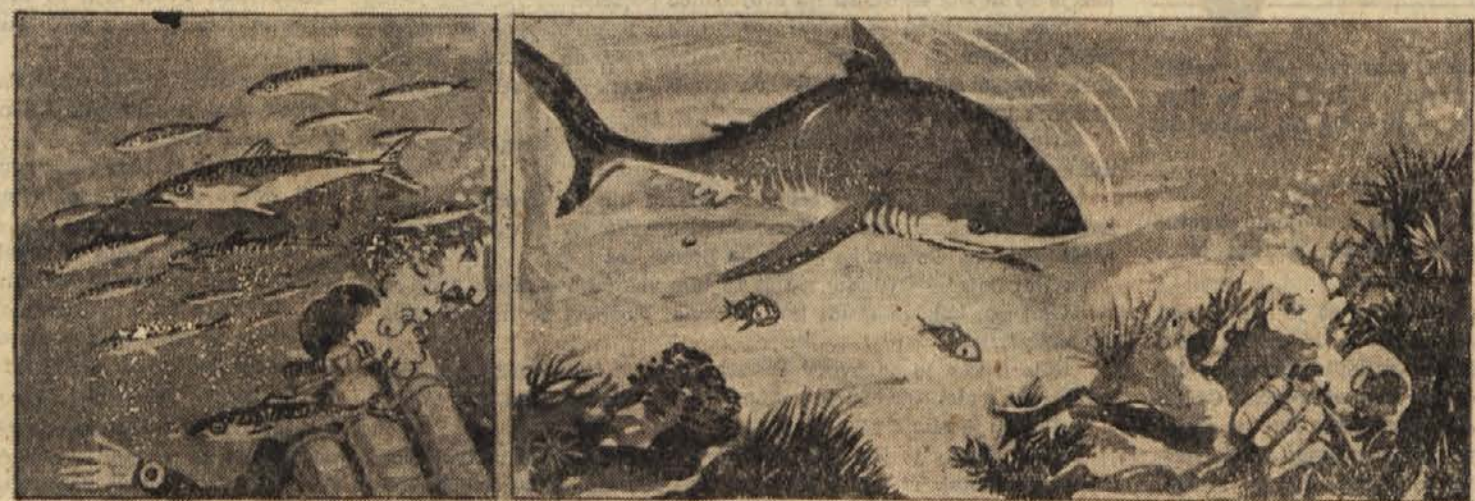
Največja streha

Streha dunajske razstavne dvorane na Vogelweidplatzu pokriva brez opornikov površino enega hektara. Dolga in široka je po sto metrov ter je največja streha ne samo v Evropi, marveč v svetovnem merilu, osrednji del strešne konstrukcije pa tehta tisoč ton.

40.000-krat

Sovjeti so začeli letos izdelovati univerzalne elektronske teleskope UM-100, ki povečujejo do 40.000 krat. Mikroskop ima svetli zaslon 6 x 9 cm za opazovanje ali fotografiranje dokončne podobe.

V SINJIH GLOBINAH

64. Bil je velik roj skuš, ki so bežale poševno navzdol. Danilo je pogledal na merilce globine. Kazal je šestnajst metrov. Čudno! Skuš se vendar držijo na površini. Le kaj iščejo tako globoko? Nekaj jih je moralo prestrašiti. To je sklepal po hitrosti, s katero so plavale mimo. Tako plava riba samo takrat, kadar beži. Ni jima bilo treba dolgo ugibati o vzroku njihovega preplaha. Iz temne modrine je šinilo dolgo, torpedu podobno ribje telo.

65. Morski pes je v hipu dohitel preplašeni ribji roj in krožil okoli njega v čedalje manjših zavojih. Skuš se se stiskale skupaj in se zaganjale zdaj sem, zdaj tja, ne vedoč, kam naj se obrnejo. Končno se je menda lačnemu roparju zdelo, da jih je že dovolj stisnil. Planil je naravnost v gnečo in požiral, kot da že najmanj teden dni ni ničesar zaužil. Maks in Danilo sta ga brez sape opazovala. To je bil odrasel morski pes, vsaj šest metrov dolg.

66. Danilo je pograbil Maksa za ramo in pokazal proti skupini s algami obraženih čer. Obrnila sta se na hrbet in se počasi umikala proti njim. Maks si je medtem že opomogel od presenečenja in je segel po fotografskem aparatu. Morski pes ju še ni opazil. Zdaj je ponavljal svoj lovski manever in krožil okoli ostanka ribjega roja, dokler ga ni pospravil do kraja. Potem je nenadoma postal pozoren na potapljača in je švignil za njima.